

ASV-Nieuws

DECEMBER 2020

Clubblad van de Arnhemsche Schaakvereniging

MAZDA2 GT-M LINE €16.490,-

EXTRA COMPLEET

- + Navigatie
- + 7-inch Multimediasysteem
- + 16-inch lichtmetalen velgen
- + Climate Control
- + Stoelverwarming
- + Parkeersensoren achter
- + Licht- en regensensor

**PROFITEER VAN € 2.795,-
GT-M LINE VOORDEEL**

**KOM NU NAAR
JANSEN ARNHEM**

Vlamoven 28 | 6826 TN Arnhem | 026 36 48 888 | www.jansenarnhem.nl

Mazda2 vanaf € 14.990,-. Gemiddeld verbruik Mazda2 van 3,4 tot 4,9 liter per 100 km / van 29,4 tot 20,4 km per liter / CO₂-uitstoot van 89 tot 115 g/km. Prijzen inclusief BPM en BTW en exclusief kosten rijklaar maken en metallische lak. De Mazda2 GT-M Line is in een gelimiteerde oplage van 500 stuks verkrijgbaar, uitvoering is leverbaar zolang de voorraad strekt. Overige consumenten acties niet mogelijk. i.c.m. het Mazda2 GT-M Line aanbod. Zie voor kosten en voorwaarden www.mazda.nl. Prijswijzigingen voorbehouden. Afgebeeld model kan afwijken van de daadwerkelijke specificaties.

ASV Nieuws

Jaargang 25, nummer 2

Onze speelzaal in coronatijd

foto: Theo van Lotringen

Arnhemsche Schaakvereniging

Opgericht: 31 oktober 1891

Clubavond: donderdag

Locatie:

Dagbesteding Het Pleijwerk

Vlamoven 22-24

6826 TN Arnhem

Secretaris: Ruud Wille

Laan van Klarenbeek 74

tel: 026-3615003

r.wille@planet.nl

Homepage ASV:

<https://www.asv-schaken.nl>

Van de redactie
Van het bestuur
Schaakmagazine
Openingskennis (4)
Toekomst schaken
Sleswig-Holstein
Times are changing
Weerzien
Muislips
The Queen's Gambit
Problemen

4
4
6
11
15
16
17
19
20
22
33

ASV-Nieuws redactie

*Tom Bus, Peter van Deur-
sen, Theo van Lotringen*

Kopij:

asvclubblad@gmail.com

Aan dit nummer werkten
mee:

*Erik Wille, Peter Boel, Ce-
sar Eisma, Ruud Wille, Hen-
drik van Buren, Bert
Duijker, Toon Janssen, Paul
de Freytas en Theo van
Lotringen*

Van de redactie

Dank zij de bijdragen van de auteurs die zich voor dit nummer hebben gemeld kan de redactie u weer een interessant en gevarieerd nummer aanbieden. De redactie hoopt dat een aantal lezers zich door hierdoor laat inspireren om ook eens een in de pen te klimmen. De enige voorwaarde is dat wat u schrijft een relatie met schaken heeft. Natuurlijk, het kan een schaakpartij zijn, maar het kan ook “over” schaken gaan.

De redactie meent dat er door de pandemie eerder meer tijd zal zijn om te schrijven dan minder. Wij nodigen u daarom van harte uit om uw geluk te beproeven want voor onze club geldt ook in deze lastige tijden: “we doen het met elkaar”.

Wij wensen u veel leesplezier, fijne feestdagen, een goede jaarwisseling en zeggen: tot volgend jaar.

De redactie

Van het bestuur

Corona houdt de wereld en dus ook Nederland nog altijd in haar greep. De impact is voor iedereen groot, ook binnen de schaakgemeenschap. 2020 is een nagenoeg schaakloos jaar geworden met maar 16 clubavonden en het OSBO-snelschaakkampioenschap als enige toernooi bij ASV. Sinds maart gingen ook de teamwedstrijden van de agenda. Lang hielden we hoop op een hervatting van het schaken. In september kwam er een korte opleving, maar na zes weken moest de stekker er weer uit.

We zijn zo al driekwart jaar aangewezen op onlineschaken. En dat is nu precies niet waar ASV-ers zich senang bij voelen. Een kleine groep spelers vindt daar wekelijks zijn plezier in, maar heel veel ASV-ers niet. Hoe graag we ook willen, we hebben geen andere alternatieven. Ook het bestuur is zoekende. Niets is leuker dan activiteiten te organiseren en daar mensen plezier aan zien beleven. Sinds maart hebben we vooral zaken geregeld, die uiteindelijk niet doorgingen. Daarnaast zijn we actief geweest om het contact met de leden te onderhouden. We stuurden kaartjes naar de leden die met soms ernstige gezondheidsklachten kampen, we mailden wekelijks over de stand van zaken, we stuurden persoonlijke mails of we belden met diverse leden. Dat werd en wordt ook gewaardeerd.

Dat is ook zichtbaar in het verloop. Slechts drie actieve leden vertrokken en dat was in alle gevallen vanwege verhuizing. Het ledental staat op 166 en dat is dus stabiel in de buurt van 170. En het ziet er naar uit dat we dat gaan volhouden. Inmiddels krijgen we namelijk ook weer informatieverzoeken van mensen die willen leren schaken, maar ook van geïnteresseerden die al kunnen schaken. Bij de herstart zullen we dus naar verwachting nieuwe gezichten zien.

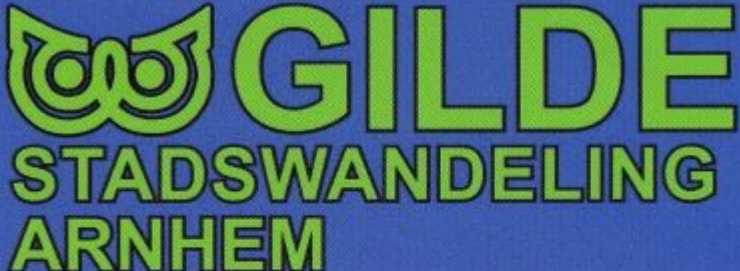
En als we het dan over een herstart hebben, dan hebben we het over een moment ergens in 2021. Er is op dit moment nog geen zinnig woord over te zeggen. Dat maakt het plannen maken voor activiteiten in 2021 ook lastig. Zo bestaat ASV in oktober 2021 130 jaar en dat is een feit om uitgebreider bij stil te staan. Maar ook zouden we graag onze toernooien weer op de kalender zetten. Daar is het nu echter nog te vroeg voor. We wachten de ontwikkelingen af en zullen, zodra schaken structureel weer kan, een planning gaan maken voor de rest van seizoen 2020-2021. We hopen dan bijvoorbeeld nog mee te kunnen liften op het succes van de Netflixserie ‘The Queen’s Gambit’. De serie genereert veel publiciteit voor het schaken en daar moeten we gebruik van maken.

Dan kijken we nog even terug op de laatste maand. In november hebben we een succesvolle verkoop van onze kantinevoorraad gedaan. Het doet ons deugd dat zoveel ASV-ers een bijdrage wilden doen om te voorkomen dat we producten weg moesten gooien. Financieel liepen we daardoor geen schade op. Dat is in zijn totaliteit overigens ook niet het geval. Integendeel, door het niet doorgaan van activiteiten vallen er meer kosten weg dan inkomsten. We gaan dus op een positief resultaat uitkomen.

Dit is de laatste Van het bestuur van 2020. Alle nummers van ASV-Nieuws zijn ondanks corona gewoon verschenen. En we hebben ervaren dat die een belangrijke bijdrage leverden aan de clubbinding. Wel zien we dat een deel van de leden niet meer perse een papieren versie van ASV-Nieuws wil ontvangen. Daar staat tegenover dat er ook een flink aantal leden is, dat juist wel graag vanaf papier wil lezen. Het bestuur is van mening dat we beide groepen leden moeten bedienen. Wat hadden we graag gezien dat de KNSB dat met Schaakmagazine op dezelfde manier gedaan had. Geef de leden de keuze en laat de papieren versie voor de liefhebbers bestaan, desnoods tegen betaling. Het is een gemiste kans om de afstand tussen de KNSB en de leden klein te houden. Gelukkig is er nog hoop.

Daar waar de KNSB op haar site schrijft dat Schaakmagazine na nog één papieren nummer voortaan alleen als pdf uitgebracht zal worden, bleek op de ALV van de OSBO, dat dit besluit slechts voor 2021 genomen is. In het najaar van 2021 zal de toekomst van Schaakmagazine opnieuw op de agenda van de Bondsraad komen. We zullen ons best doen de belangen van jullie te behartigen. Verderop in dit nummer start onze voorzitter op persoonlijke titel een discussie hierover.

Rest ons jullie in deze rare tijd toch fijne feestdagen te wensen. Ga gezond 2021 in en in het nieuwe jaar zullen we elkaar zonder twijfel op enig moment weer achter het schaakbord treffen.

**MET EEN GILDE-GIDS LEER JE
ARNHEM PAS ECHT KENNEN!**
www.wandeleninarnhem.nl

LOEWE.

Gallery Arnhem

Ir J.P. van Muijlwijkstraat 48 & 50 Telefoon 026-8404004

6828 BS - Arnhem www.loewegalleryarnhem.nl – verkoop@loewegalleryarnhem.nl

Schaakmagazine

door Erik Wille

Discussie

Vooraf

Om misverstanden te voorkomen wil ik aan het begin van dit artikel nadrukkelijk zeggen, dat daar waar ik mijn mening geef, dat een persoonlijk mening is, niet een mening van de voorzitter namens het bestuur van ASV. Ook is dit artikel geenszins bedoeld als aanval op het KNSB-bestuur. Ik heb respect voor de mensen die de bestuursfuncties vervullen en ben van mening dat ze veel goede dingen doen.

Papieren Schaakmagazine afschaffen?

ASV is geen club van publieke discussies. Echter soms lenen onderwerpen zich voor een discussie. "Moet het bondsblad van de KNSB op papier blijven verschijnen of is het op de website van de KNSB publiceren in pdf-vorm voldoende?" is zo'n vraag waar veel verschillende meningen over zullen zijn.

Waarom zou je daar nu een discussie over willen voeren?

Die vraag is simpel te beantwoorden. 28 november was de Bondsraad van de KNSB. Het belangrijkste discussiepunt in de vergadering was of Schaakmagazine als papieren bondsblad afgeschaft mocht worden.

Op de site van de KNSB valt de uitkomst te lezen:

"De discussie in de vergadering beperkte zich bijna helemaal tot één punt: het voorstel om Schaakmagazine, na nog één papieren nummer, voortaan alleen als pdf uit te brengen. Nogal wat afgevaardigden waren verrast door dat bezuinigingsplan, dat onderdeel was van de voorgestelde begroting en het jaarplan voor 2021. Ze verbaasden zich over de korte aanloop en vonden de onderbouwing voor zo'n ingrijpende verandering mager.

Frank Lommers – waarnemend voorzitter tot de installatie van Bianca de Jong – legde uit dat het erom ging geld vrij te maken voor een plan dat het bestuur pas een paar weken voor de indiening van de begroting had ontwikkeld. Na wikken en wegen was besloten het plan direct in de begroting op te nemen, anders zou er weer een jaar overheen gaan.

Het bestuur, vervolgde Lommers, ziet in deze COVID-tijd ontwikkelingen die kansen bieden om schakende leden binnen te halen. Bijvoorbeeld de sterk gegroeide populariteit van het internetschaak. Daar wil het bestuur snel op inspelen, om te voorkomen dat de negatieve gevolgen van de coronacrisis – het ledental van clubs is al met ca. 10 % gedaald, diverse jeugdafdelingen zijn opgeheven – de overhand krijgen.

Daarom is het plan extra stevig te gaan inzetten op online communicatie. Naast verdere verbetering van de websites houdt dat ook nieuwe initiatieven in, zoals een systeem waardoor scholen kunnen zien welke schaaktrainers er bij hen in de buurt actief zijn. Lommers gaf toe dat de plannen in dit stadium nog weinig uitgewerkt zijn; dat moet in het komende half jaar gaan gebeuren.

De kritiek in de vergadering draaide om dat gebrek aan concreetheid en om de vrees dat clubleden die gehecht zijn aan het papieren tijdschrift, mogelijk vertrekken als het wegvalt. Nadat de wederzijdse argumenten waren aangehoord moest een stemming de beslissing brengen. Met een krappe meerderheid (74 vertegenwoordigde

stemmen voor, 63 tegen, 3 onthoudingen) werd de begroting, inclusief de afschaffing van het papieren bondsblad, aangenomen.”

Nuancering

Dit bericht heb ik zaterdagavond in de ‘Weekpraat’ met de leden gedeeld. Daar waar ik vrijwel nooit respons krijg op deze wekelijkse mails, kreeg ik ditmaal diverse reacties, waarover verderop meer. De woensdag na de Bondsraad heb ik als ASV-voorzitter op de Algemene Ledenvergadering van de OSBO navraag gedaan bij het OSBO-bestuur, dat namens ons gestemd heeft. De vertrekkende OSBO-voorzitter Dirk Hoogland kon mij enigszins geruststellen. Het besluit reikt niet verder dan 2021. Komend jaar verschijnt er nog één papieren Schaakmagazine en vijf digitale bondsbladen. Eind 2021 staat het onderwerp opnieuw op de agenda en het OSBO-bestuur deed tevens de toezegging voorafgaand aan die Bondsraad de clubs te polsen, zodat gestemd kan worden conform de mening van de achterban.

Volgens mij is dat ook de manier hoe besluitvorming moet gaan als het om het bondsblad gaat. Dat is namelijk het enige tastbare dat een lid van de KNSB voor de contributieafdracht aan de KNSB krijgt. Jullie en ik weten natuurlijk dat de KNSB veel meer voor ons doet.

Juist omdat het om de enige tastbare verbinding tussen de KNSB en haar leden gaat, ligt het voor de hand om aan de leden te vragen wat ze willen en dan zijn er een aantal meningen denkbaar:

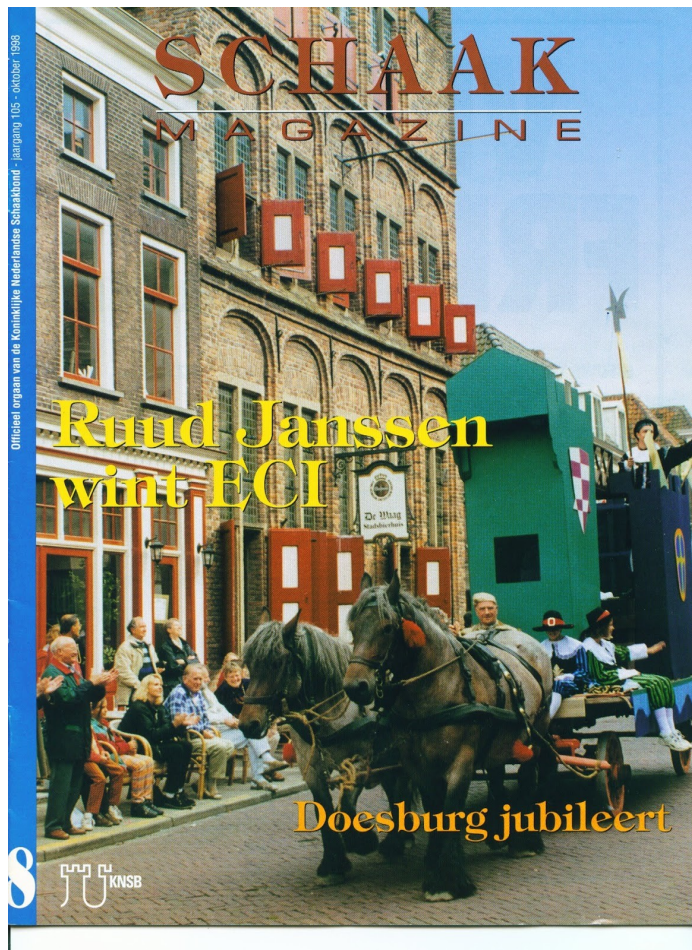
- Schaakmagazine alleen digitaal vind ik prima
- Ik wil Schaakmagazine als papieren versie behouden
- Ik wil de keuze hebben tussen een digitale versie en een papieren versie en ben er wel of niet toe bereid om daar 5 euro per jaar (dus voor zes nummers) extra voor te betalen

Een item dat een rol speelt bij het maken van die keuzes is ook de inhoud van het blad. Voldoet die voor de lezers? En is er op dat punt iets nodig om de bereidheid om te betalen voor een papieren versie te vergroten?

Reacties van ASV-ers

Hendrik van Buren stuurde mij onderstaande reactie, die ook appelleert aan de inhoud. Met zijn toestemming deel ik zijn mening:

“Onze serie over openingen valt toevallig op het best denkbare moment. Ik had al laten weten, dat alle partijen over B81 uit het blad van de Letse Schaakbond komen. Ik denk, dat dit tijdschrift van een kleine bond goed in elkaar steekt. Zij hebben goede analyses, geproduceerd door iedereen in het land met IM of IGM voor zijn naam. Toch zijn de analyses qua omvang niet overdadig. Voor wie moet een bond een tijdschrift het land insturen. Ik denk vooral voor spelers, die iets beter zouden willen gaan spelen en voor propaganda. Het schijnt, dat er een aantal jaren geleden een afspraak was tussen de bond en bladen, die buiten de bond om verschenen. Het zou erom gaan elkaar het leven te gunnen en dus niet dwars zitten, waar dat niet nodig was. Een goede gedachte. Ik weet alleen niet of hij in deze vorm helemaal waar geweest is. In elk geval hebben we van de bond uit al een flinke tijd veel aandacht voor jeugdschaak. De gedachte zal wel zijn kinderen enthousiast te maken voor het schaak. De bond verdient daarvoor een pluim op de hoed. Ook slecht spelende volwassenen kunnen plezier hebben van zo’n uitgave. Als zij onder 1450 zitten verliezen zij van heel wat jeugdigen. Een tweede groep zijn de toppers (2000+). Zij zullen waarschijnlijk niet eens kijken naar het jeugdwerk. Dat lijkt me ook niet erg. Voor die groep was de afspraak, waar ik het eerder over had zinvol. Bij mijn weten zitten New in Chess en de KNSB elkaar niet in de weg. De toppers worden goed bediend en het kost de bond geen geld. Is nu iedereen onder dak? Nee, en wat

jammer, dat we het dan juist over de grootste groep hebben: de gemiddelde speler. Is dat dan een groep met eigen wensen? Ja, toch wel. Men moet ze niet te veel voorschotelen uit de twee andere groepen. Dat betekent geen analyses van drie (of soms nog meer) pagina's. Die worden gewoon niet nagespeeld. Er was een blad, dat (doordacht of toevallig: ik weet het niet) min of meer dit als aanbod had: Schaaknieuws. Iets dergelijks zouden we weer terug moeten krijgen. Is dat mogelijk? Ik denk het wel. Nederland zit goed in de betere spelers. Het merendeel zal er geen problemen mee hebben af en toe wat te verdienen. Schakers lopen nu eenmaal wat achter bij voetballers als het om verdienen gaat. Maar ook in het internationale correspondentieschaak hebben we altijd goed meegedraaid. Ook daar moeten toch mensen te vinden zijn, die de bereidheid en de kunde hebben af en toe een analyse te verzorgen. Dat moet toch allemaal betaald worden. Ja, uiteraard. Maar bedenk wel. Als het Magazine wegvalt en er komt geen contributieverlaging dan hebben we in principe een contributieverhoging. We moeten nog maar eens goed nadenken over wat de bond van plan is. Gewoon stoppen en het daarbij laten is in mijn ogen een foute beslissing. Dan moeten we samen met andere clubs maar eens kijken of we iets op kunnen zetten zoals ASV, dat al gedaan heeft met onze openingenserie. Graag wil ik benadrukken, dat dit geen ASV-reactie op het laatste nieuws is. Dit wordt gewoon geschreven door iemand, die al heel lang schaakt en dat ook hoopt nog lang te doen."

De reactie van Hendrik pakte me. Onze oud-voorzitter heeft altijd een geweldig gevoel voor het clublid gehad. Het plezier moet voorop staan en op ieder niveau proberen een beetje beter te worden komt daar dan snel achteraan. Partijen spelen is dan natuurlijk het eerste waar je aan denkt, maar kort daarna komt toch schaakliteratuur. Daar behoort ook Schaakmagazine toe. En uit Hendriks reactie lees ik dat hij zes keer per jaar veel plezier beleeft aan het lezen van het blad. Ook lees ik dat hij nog meer plezier zou beleven als de inhoud wat aangepast zou worden. Zijn belangrijkste conclusie is tussen de regels door dat er een doelgroep is voor een papieren Schaakmagazine. Die doelgroep is ook voor de KNSB belangrijk.

Er waren echter meer reacties. Omdat ik niet de tijd had om iedereen te vragen of ik hun reactie mocht publiceren, plaats ik die anoniem.

Reactie 1:

"Heel treurig dat het papieren Schaakmagazine verdwijnt.

Jammer ook dat het gezonde verstand en het historisch besef hier niet gezegevierd heeft.

Helaas denk ik ook een onomkeerbare beslissing en een gitzwarte dag in de Nederlandse schaakwereld."

Reactie 2:

"Ik ben helemaal niet blij met het KNSB-besluit, ik vrees dat ik het blad digitaal niet ga lezen terwijl ik dat op papier elke keer deed. Vet balen dus. Ik had van de KNSB iets anders verwacht"

Reactie 3:

"Het zou erg leuk zijn als alle oude jaargangen van Schaakmagazine digitaal ontsloten zouden worden. Ik heb ooit heel wat jaargangen weggedaan. Nog steeds spijt van. Ik denk dat heel veel schakers daaraan veel plezier zullen beleven. Misschien een tip die je kunt inbrengen bij de KNSB, evt. in samenwerking met het Max Euwe Centrum. Is ook een soort van genoegdoening. Behalve uren hoeft het ook niet veel te kosten. Kun je vervolgens ook nog een interessant geschiedenisboek aan wijden. Zou ik evt. best aan willen meewerken."

Reactie 4:

"Het is inderdaad jammer dat er geen keuze is tussen een papieren versie en een digitale versie van het schaakmagazine. Voor mij geldt dat als ze alleen een digitale versie van schaakmagazine uitbrengen ze net zo goed niks kunnen uitbrengen. Ik kijk toch niet naar de digitale versie van schaakmagazine."

Reactie 5:

"Ik deel je ongenoegen over de gang van zaken rond "Schaakmagazine".

Even een stukje historie:

Jaren geleden is het mogelijk afschaffen van de papieren versie van Schaakmagazine een paar maal in de Bondsraad aan de orde geweest in het kader van de bezuinigingsmaatregelen die nodig waren na het Schaakacademie-fiasco.

De OSBO heeft zich toen tegen afschaffing uitgesproken met als argument dat Schaakmagazine het enige materiële was dat een modaal verenigingslid van de KNSB merkte en ontving voor zijn contributie aan de KNSB. Dit standpunt werd in de Bondsraad gedeeld en overgenomen door het KNSB-bestuur en later ook gehanteerd door toenmalig voorzitter Eddy Schuijjer."

Reactie 6:

Ik ben het volkomen met je eens. Ik ben er zelfs een beetje kwaad om.

Een papieren versie is voor veel digibeten (van wie ik er één ben en, zoals we inmiddels weten, ook veel leden van ASV) een must. De nieuwe tweedeling van de maatschappij (gedigitaliseerden tegenover digibeten) wordt bewust en met grote kracht doorgedrukt.

Zo word ik altijd boos als ik lees hoeveel % van de belastingaangiften digitaal in Apeldoorn binnenkomen. Alsof dat iets zegt! Men houdt er geen rekening mee, dat heel veel van die aangiften (van ouderen) door kinderen enz. zijn opgemaakt en ingezonden, terwijl men dat vroeger - op papier - zelf deed.

De binding met schaken zal voor een groep steeds kleiner worden. Dit gaat leden kosten!

Schaakmagazine was geen sterk blad. Men probeerde teveel iedereen (de jeugd, de "deelnemers aan de C-groep", de (ver) gevorderde schakers) via één blad te bereiken. Dat doen wij met ASV-Nieuws ook, maar voor een zo grote schaakbond als de KNSB moet dat toch beter kunnen! Maar voor mij, die pas heel laat - na mijn pensionering - in het schaakwereldje is ingetreden, en er dus van huis uit niet in thuis was, was het toch een heel aardig leesbaar blad.

Overigens, voordat jullie een verkeerde indruk krijgen, mijn belastingaangifte vul ik zelf op de computer in en stuur deze ook via de lijn naar Apeldoorn."

Reacties buiten ASV

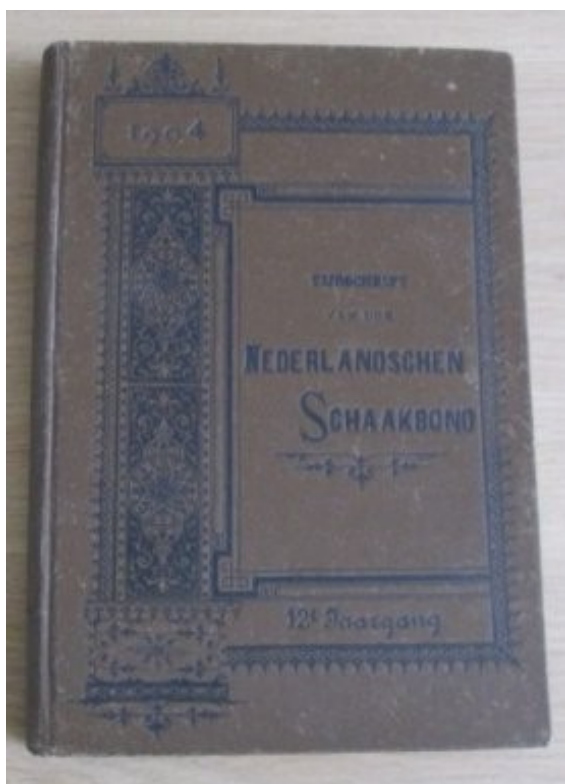
Zo ontving ik binnen 24 uur na de 'Weekpraat' dus zeven uiteenlopende reacties. Schaakmagazine maakt dus wel wat los en niet alleen bij ASV. Ook grootmeester Paul van der Sterren schreef er een lang artikel over op schaaksite. In zijn open brief <https://www.schaaksite.nl/2020/11/08/open-brief-aan-het-knsb-bestuur-en-aan-de-leden-van-de-bondsraad/> roept de voorzitter van het Max Euwe Centrum iedereen die de schaakcultuur in Nederland een warm hart toedraagt om dit rampzalige plan te heroverwegen. Ook op het forum www.utrechtschaak.nl woedde in het topic Schaakmagazine een verhitte discussie, die enkele dagen aanhield. En waar niet alleen het verdwijnen van de papieren Schaakmagazine ter discussie stond, maar ook de manier hoe het besluitvormingsproces gelopen was.

Meer meningen

De opwinding duurde overigens maar kort. Althans zichtbaar. Onderhuids rommelt het nog zo vermoed ik. Alleen al daarom is het goed om de discussie met elkaar te voeren. Ongetwijfeld zijn er ook schakers die de afschaffing van een papieren editie van Schaakmagazine een goed besluit vinden. Ook die reacties zijn goed voor de discussie. Wat mij betreft komen er dan ook meer reacties bij mij of bij de redactie van ASV-Nieuws binnen. Die kunnen we dan in het volgende nummer van ASV-Nieuws weer meenemen.

Mijn mening

Het zou wat slap zijn als ik alleen de mening van anderen zou publiceren. Daarom besluit ik met mijn mening. Eerst over het besluitvormingsproces. Het heeft er de schijn van dat het besluit voor 2021 in te korte tijd tot stand gekomen is. De achterban, lees de leden, kon niet meer geraadpleegd worden en zo lag het lot van Schaakmagazine in handen van de Bondsraad. Ik vermoed dat de Bondsraadsleden dat eigenlijk ook zo niet gewild hebben. Dat moet dus in het na-jaar van 2021 zorgvuldiger. De regionale bonden moeten aan de clubs vragen hoe zij erin staan en de clubs zullen het vervolgens aan hun leden moeten vragen. Het is namelijk het blad voor de leden.

Mijn ervaring bij ASV is dat ASV-Nieuws enorm gewaardeerd wordt en dat het clubblad een belangrijke rol speelt in de clubbinding. Dat is bij het Bondsblad Schaakmagazine niet anders. De inhoud van het blad mag van mij wel wat anders, maar ik wil het blad niet missen. Moet het dan perse op papier? Nee, niet perse, maar ik lees liever van papier al was het maar omdat ik voor mijn werk al de hele dag tegen het scherm van een computer aankijk. En zo zijn er velen. En ik ben best bereid een vergoeding voor het blad te betalen. Het afschaffen van de papieren versie levert een bezuiniging op van 75.000 euro. Dan komt het rekensommetje ongeveer uit op 5 euro per jaargang, misschien iets hoger als de oplage kleiner wordt. Echter er is ook een flinke groep leden, die het prima vindt om Schaakmagazine op de site te lezen. Mijns inziens kan dat prima naast elkaar bestaan. Sterker nog, het bondsblad had natuurlijk al jaren geleden ook op de website gezet moeten worden, zodat met Schaakmagazine ook de niet-leden bereikt worden. Die communicatie helpt mensen over de drempel om tot het georganiseerde schaak toe te treden.

Resumerend:

De leden moeten eventueel tegen betaling de mogelijkheid houden om een papieren versie te ontvangen.

Schaakmagazine moet z.s.m en als dat kan met terugwerkende kracht op de website gezet worden.

Het is goed om de inhoud weer eens tegen het licht te houden, eventueel via een enquête.

Wat vind jij?

Jaargang 75, no. 7

Versijnt maandelijks

MAART 1968

HET HOOGOVENTOERNOOI

Kortsjnoj geweldig winnaar

Zeer veel remises in de hoofdgroep. Grote strijd in de meestergroep. Ree behaalt de mees-
tertitel. Corry Vreeken deelt eerste plaats bij de dames. De nieuwe huisvesting: een succes,
maar niet voor de bezoekers.

Wijk aan Zee, 28 januari 1968. De slotceremonie is voorbij, de snert is op, de genodigden komen in het donker in bussen terug. Het toernooi is afgesloten. En hoe!

In de geschiedenis van het Hooگوventoernooi is er nog nimmer een zo geweldig winnaar geweest als Kortsjnoj, die met een geweldige volharding als een tank door alle weerstand heenliep, links en rechts zijn tegenstanders omver legde alsof het kleine jongens waren. Met een onuitputtelijk geduld streefde hij om de overwinning, in elke partij, niet malend om tijd of om die.

Niet voor niets deed hij 607 zetten, een aantal dat niemand in de grootmeestergroep kon benaderen. Maar het waren dan ook kwaliteitszetten. Slechts eenmaal gleed hij uit, tegen Portisch, tegen wie hij een stuk verspeelde. En dan nog vier remises, toen zijn voorsprong heruitkwam tegen de winnaar. Zijn optreden te Wijk aan Zee brengt onwillekeurig de toernooien te San Remo 1930 en te Bad Völs 1931 in herinnering, welke Aljechin met 31 resp. 54 punt voorsprong won. Kortsjnoj liet het bij drie, hoewel hij op een gegeven moment zelfs vier punten voorsprong had. Wij herinneren eraan dat Kortsjnoj in 1966 het toernooi te Boekarest won met 21 punt voorsprong, voor spelers als Gheorghiu 10, Kavalek 9, enz.

Was het d á á r o m dat de rest van het veld een zo opmerkelijk manco aan strijdlied toonde, althans voorzover de lagere regionen betreft? Was de aardigheid eraf? Of hadden Hort en Gheorghiu, vers uit Hastings aangekomen, vandaar de remise-buik meegebracht? Was zal het zeggen? En zelfs, Tal, die toch altijd goed is voor een aantal spectaculaire partijen, was niet in zijn gewone doen. Hij was (to) stil, (to) weinig sprakelend, kennelijk fysiek niet in al te beste conditie.

Een feit is en blijft dat het remispercentage in de grootmeestergroep 60 bedroeg, tegen slechts 42,5% in de meestergroep. En als men de resultaten nader analyseert kan men vaststellen dat van de 72 remispartijen in de hoofdgroep er niet minder dan 42; hooguit 20 zetten vergden. Gheorghiu had er 13 (waaronder 10 in twintig zetten of minder). Hort

12 (9), Matanovic 12 (7), Padarsky 12 (8), Ivkov 11 (7), Bobotov 10 (8), en als contrast: Langeweg 10 (17). Wij dachten dat deze koele cijfers te denken gaven.

Een omkering nog: Indien men in de grootmeestergroep no. 1 en de nos. 15 en 16 buiten beschouwing laat stijgt het remispercentage meteen tot 69,2.

Vanuit nationaal standpunt bezien was er een groot lichtpunt: Ree speelde een uitstekend toernooi. Hij was met 71 punt (50%) niet slechts de best geplaatste Nederlander, maar behaalde daarmee oók de meestertitel. Deze zal hem in het komende FIDE-Congres (Lugano, oktober) stellig toegekend worden.

Trouwens, onze nationale gevoelens kregen nóg iets prettig te verwerken, want ook Corry Vreeken was bijzonder op dreef. Ook zij scoorde 71 punt (maar uit 11) en dat bracht haar een gedeelte eerste plaats, samen met Nicolau en Stadler.

In sterk contrast tot de grootmeestergroep mag de strijd in de meestergroep genoemd worden. Daar werd veelal op leven en dood gestreden, zeer in het bijzonder door de allersterksten! Van de 15 tussen de nos. 1-6 gespeelde partijen werden er slechts vier remises. Trouwens: deze groep als geheel had voor haar 120 partijen 6877 zetten nodig, dat is 22% meer dan in de grootmeestergroep (3992).

Tot het allerlaatste moment was het onzeker wie hier met de eer zou gaan strijken. Het werd tenslotte een driemanschap: Doda, Melina en Ostojic, op de hielen gezeten door Ujinski, die op zijn beurt een half punt voorloef op Ciccalic en Nikolic. Deze laatste veroverde het absolute zet-leiderschap in zijn 15 partijen: 807.

Ons nationale gevoel kreeg ook teleurstellingen te verwerken. Donner deed het redelijk, maar niet excellent. Langeweg was niet te herkennen, en Van Giet — verleden jaar nog uitstekend geplaatst — bedreef door gebrek aan conditie heel wat goed staande partijen. In de meestergroep moesten de vier Nederlanders het met zeer bescheiden plaatsen doen. Jousma kon hier niet zijn tweede meesterresultaat behalen, hoewel hij een spectaculaire winstpartij tegen Fleisch op zijn naam bracht (zie Partijen met lichte commentaar). In de damegroep kwamen de dames Hoernik en Timmer tot een 50%-score, en moest mevr. Tal zich de laatste plaats laten opdringen.

Accommodatie. Wij schreven hierover reeds in het februari-nummer. Onze vrees van toen — dat de ruimte voor de toe-

Openingskennis (4)

door Hendrik van Buren

De Scheveninger

We gaan weer door met onze serie over openingen. Vandaag nemen we een onderdeel van de Siciliaan op de korrel. Waarschijnlijk zijn schakers de enigen, die direct verband leggen tussen Scheveningen en Sicilië. Dit zal nog wel een tijdje aanhouden, want de Siciliaan is waarschijnlijk de meest populaire opening onder schakers die niet bij de top horen. De meerderheid dus. Aan de top zelf zijn de voorkeuren nogal wisselend. Maar daar komen we straks nog op terug. De Scheveninger wordt gezien als een passieve verdediging. Het valt niet mee om het systeem op te rollen, want het voornaamste kenmerk wordt gevormd door de zwarte pionnen op d6 en e6. De variant werd enorm populair na het toernooi in Scheveningen in 1923. De variant heeft echter een zeer lang leven. Ook nu komen we de opstelling nog regelmatig tegen. In eerste instantie was de witte reactie vaak 6.g3 gevolgd door 7.Lg2. Dit lijkt een logische reactie, want het hindert zwart te trachten aanval op te bouwen op de damevleugel. Wit heeft echter meer mogelijkheden. Populair zijn naast 6.g3 ook 6.f4, 6.Le2 en 6.g4. Wij houden ons vandaag alleen bezig met de laatste mogelijkheid het: ECO-nummer B81. De zet g4 heeft de naam Keres-aanval, hoewel de zet in eerste instantie door Panov op het bord werd gebracht. Deze aanpak had een geweldig succes. Op toerniveau was de uitslag bijna op voorhand 1 – 0. Ik had voor ASV-Nieuws steeds twee witte winsten en twee zwarte winsten beloofd. Ik heb een tijdje getwijfeld of ik wel twee zwarte winsten zou vinden. Dat viel mee. Nog altijd wint wit meer dan zwart. Maar dat is nu eenmaal altijd zo bij elke variant en elke opening. Ook de topschakers zelf hadden een flinke bijdrage. Je zou verwachten, dat die de opening links zouden laten liggen. Dat was echter niet het geval. Zij bleven het spelen en kwamen regelmatig met nieuwe ideeën. Af en toe zat er iets levensvatbaars tussen. Het heeft een hoop mooie partijen opgeleverd. De meeste modevarianten gaan een jaar of tien mee. Ook de grote belangstelling voor B81 is verdwenen. Het is zeker geen mode meer. Maar dat geldt niet voor de lager-geplaatsten in de schaakhiërarchie. Bewezen kan dit niet worden, want bij mijn weten voelt niemand zich geroepen op dat niveau openingen en varianten te tellen. Waar ik in de periode 1980 – 1989 elke maand wel onze variant tegen kwam, vond ik over heel 2019 slechts drie partijen met de B81, waarvan twee met slechts commentaar bij één zet. De enige partij met analyse was die tussen de Iraniër Firouzja en de Est Kulaots. De nieuwe grote jongens. De Est won vorig jaar het Aeroflot toernooi. Toch denk ik dat deze jongens nog niet zo groot zijn, dat een flink deel van onze leden de namen nog nooit gehoord hebben. Wordt er nu plotseling geen Siciliaans meer gespeeld? O ja hoor. Maar nu zag ik vooral de variant B33. Dat is een Siciliaan met e7-e5. Als het om openingen gaat kwam ik plots veel Reti tegen. Ik zal nog eens kijken of dat wat voor het volgende nummer kan betekenen.

Steenstraat 90 | 6828 CN | Arnhem

026-4425368 | info@slagerijputman.nl

**Nunn,James - Torstein [B81]
Lugano, 1989**

**1.e4 c5 2.Pf3 e6 3.d4 cxd4
4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 d6 6.g4 Le7
7.g5 Pfd7 8.h4 0-0 9.Le3
Pc6** Nadat zwart voor de korte

rochade heeft gekozen heeft wit prachtige vooruitzichten op een aanval op de koning. **10.Lc4 Pxd4?! 11.Dxd4 a6 12.0-0-0 b5 13.Lb3 Pc5 14.f4 Da5 15.h5! b4**

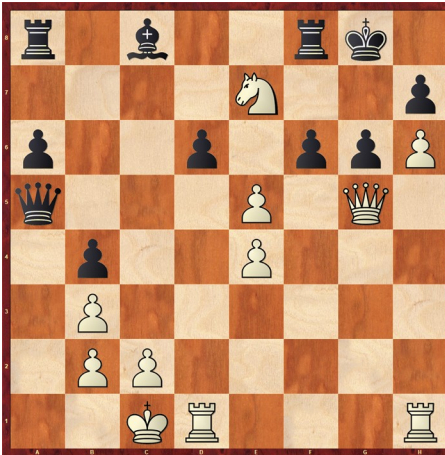

16.h6 e5 17.Pd5 Een zeer effec-

tief dame-offer, dat leidt tot een niet af te weren aanval.

17...Pxb3+ [17...exd4 18.Pxe7+ Kh8 19.Lxd4 Tg8 (19...f6 20.hxg7+ Kxg7 21.gxf6+ Txf6 22.Tdg1+ Kf8 23.Tg8+! Kxe7 24.Txh7) 20.hxg7+ Txg7 21.Txh7+ Kxh7 22.Th1+] 18.axb3 [18.cxb3] 18... Lxg5 ook nu redt ...exd het niet. [18...exd4 19.Pxe7+ Kh8 20.Lxd4 f6 21.g6 Tg8 22.gxh7 Kxh7 23.hxg7+ Kxg7 24.Tdg1+ Kf8 (24...Kf7 25.Th7+ Ke8 26.Txg8+ Kd7 27.Pxc8+-) 25.Txg8+ Kxe7 26.Th7+ Ke6 27.Te8#] **19.fxe5 Lxe3+ 20.Dxe3 g6 21.Dg5 f6 22.Pe7+**

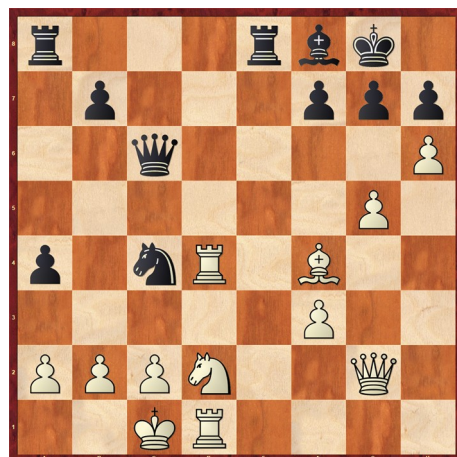
Kf7? [22...Kh8 23.Pxg6+] 23.e6+ en zwart moet proberen zonder dame verder te leven. Zwart geeft op. **1-0**

**Glek,Igor - Chiburdanidze,Maja [B81]
Minsk plaatsing USSR ch., 1983**

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 e6 6.g4 Pc6 7.g5 Pd7 8.h4 Le7 9.Le3 Pb6 10.De2 0-0 11.0-0-0 d5 Wit gaat moedig naar een variant met het offer van een centrumpion, daarbij terecht oordelend, dat bij een korte versus een lange rochade de omvang van het materiaal niet het belangrijkste is. **12.Pb3 Te8 13.Lg2 Lf8 14.exd5 exd5 15.Lxd5 Pxd5 16.Pxd5 (zie diagram rechtsboven) Ld7 17.h5 Pe5 18.f3 Dc8 19.Dg2 Lc6 20.h6 Lxd5 21.Txd5 Dc6 22.Thd1 Pc4 23.Lf4 a5** Zwart begint het tegenspel met de nodige vertraging, wat in het Siciliaans geen zeld-

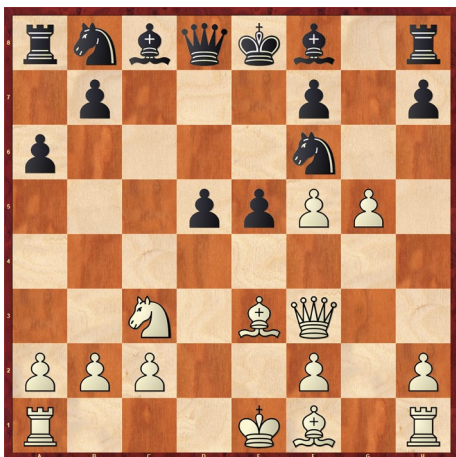
zaamheid is. Van nu af gaat in de eerste plaats de veiligheid van de koningen het spel bepalen. Maar helaas voor wit blijkt zijn koning veel kwetsbaarder dan de zwarte. **24.T5d4** Als wit gezien had wat hem bedreigde, zou hij zijn toren zeker naar het betrouwbaarder veld d3 gespeeld hebben. **24...a4 25.Pd2** Deze stand

verdient een diagram. Chiburdanidze gaat twee stukken offeren en beslist de partij in haar voordeel. **25...Pxb2 26.Kxb2 La3+ 27.Kb1** wit kon niet op a3 slaan. [27.Kxa3 Dc3+ 28.Pb3 axb3+] **27...Dc3 28.Pc4 Dxd4** en nu gaf wit op. Het commentaar is van IGM Bagirov. **0-1**

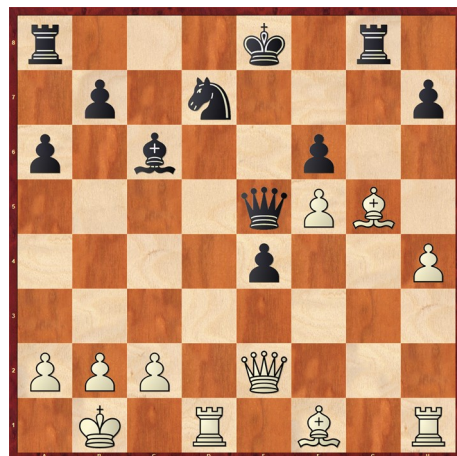
Timman, Jan - Portisch, Lajos
[B81]
Reijkjavik, 1987

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4
4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 a6 6.Le3 e6
7.g4 e5 8.Pf5 g6 9.g5 gxf5
10.exf5 d5 11.Df3 Dit is de

scherpste variant, die maar zelden voorkomt. Beiden speelden dit alles tamelijk snel. Nu kwam Portisch met 11...Ld7 volgens Timman was dit een nieuwtje. Ik kan dat bevestigen noch ontkennen. Ik heb een dergelijke positie

nog nooit op het bord gehad. Maar hoe dan ook: Timman reageert erg goed. 12.0-0-0 Lc6 13.De2 Lb4 14.Ld4 Pe4 15.Lxe5 Lxc3 16.Lxc3 Dxc3+ 17.Kb1 zwart kan zijn extra stuk alleen behouden door kort te rokeren. Dat lijkt echter zeer gevaarlijk. In het toernooibulletin wordt de volgende variant gegeven met de korte rokade. [17...0-0 18.Ld4 Te8 19.h4 Pd2+ 20.Dxd2 Dxd2 21.Tg1+ Kf8 22.Lc5+ Te7 23.Txd2 zwart besluit het stuk terug te geven. De positie van de zwarte koning in het centrum laat bij een inschatting toch de situatie ten gunste van wit schetsen.] 17...Tg8 18.f3 Pd7 19.fxe4 dxe4 20.h4 Df4 21.Ld2 De5 22.Lg5 f6 (zie volgende diagram) Misschien is na deze zet de zwarte positie pover. Mij lijkt, dat 22...h6 noodzakelijk was en na 23.Lxh6 23. ...0-0-0. Dat zou enige kansen op consolidering van de positie hebben geboden. 23.Dh5+ Kd8 24.Lc4 dit is veel overtuigender dan [24.Df7 Kc7 25.Lxf6 De8 wat vereenvoudiging

afdwingt.] 24...Tg7 25.Le3 Kc7 26.Dh6 Tg4 zo moet zwart wel spelen want de toren verdedigen met 26...De7 gaat niet wegens 27.Lf4+ en 28.Ld6 27.Le2 Dxf5 28.Thf1 De6 29.Lxg4 Dxc4 30.Lf4+ Kb6 31.Le3+ Kc7 32.Dxh7 Tf8 33.h5 De6 34.Df5 de eenvoudigste weg. 34...Dxf5 35.Txf5 Kd8 36.Tg1 Ke7 37.h6 Tf7 38.Th5 Th7 39.Th3 en zwart gaf op. Tegen de reeks Th3 - g3 - g7 is geen verdediging te vinden. Het commentaar bij deze partij is van Michael Tal. 1-0

BERENDSEN
schilderwerken b.v.
geeft kleur aan de toekomst

*Dit jaar vieren wij ons
125-jarig bestaan!*

www.berendsenschilderwerken.nl | Oosterbeek 026-334 25 20

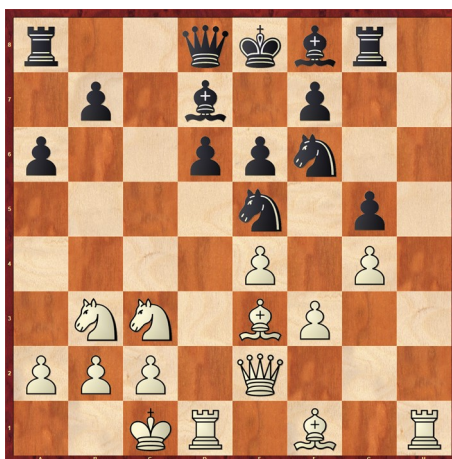
Westerinen, Heiki - Kavalek-
19, Lubomir [B81]
Bochum, 81

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4
4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 e6 6.g4 h6

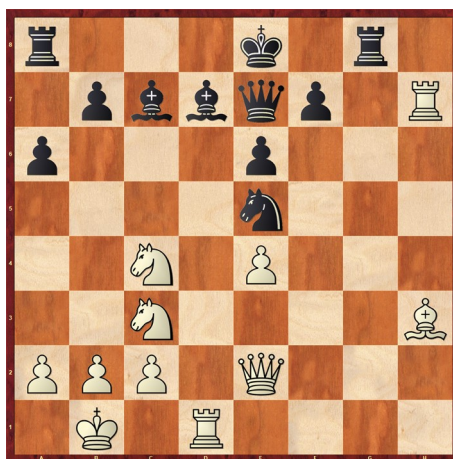

7.Le3 energieker is uiteraard g5.
Overigens is het de afgelopen tijd
aangevoeld, dat er ook voor zwart
beter verdedigingsmogelijkheden
bestaan. 7...a6 8.De2 Pc6

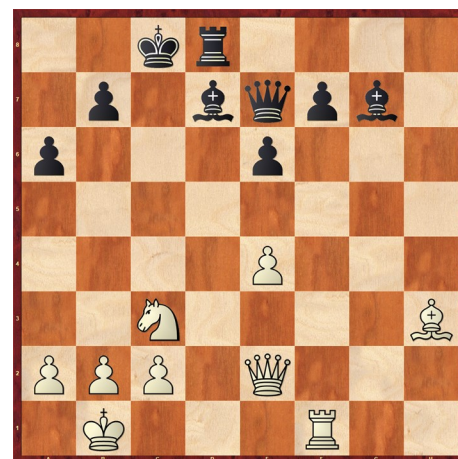
9.Pb3 wit poogt zo veel mogelijk
stukken op het bord te houden.
De lange rochade zou hem echter
geholpen hebben met een snelle
ontwikkeling. 9...g5 10.h4 Tg8
11.hxg5 hxg5 12.0-0-0 Ld7 13.f3
Pe5! (zie volgende diagram) De
activiteit van wit op de konings-
vleugel heeft hem niets opgele-
verd. Zwart heeft er de heer-
schappij over de zwarte velden.
Dat geeft hem prettig spel gedu-
rende de rest van de par-
tij. 14.Th3 Lc6 15.Lxg5!? als wit
zijn tegenstander rustig de lange
rochade laat uitvoeren wacht hem
niets goeds. Daarom poogt hij het
beeld van de partij totaal te wijzi-
gen. 15...Txg5 16.f4 Tg8 17.fxe5

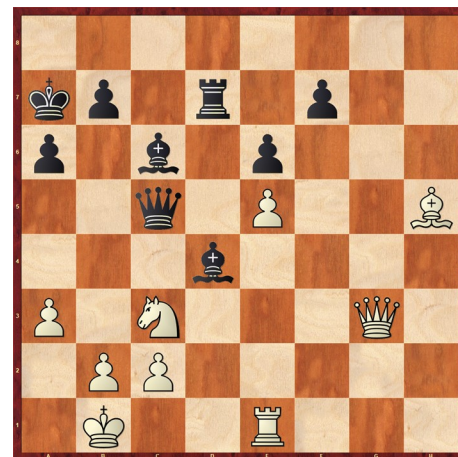
Pxg4 18.exd6 Lxd6 19.Kb1 naar
de geest van de positie zou
19.Thd3 beter geweest
zijn. 19...Pe5 20.Th7 Wit vestigt al
zijn hoop op een aanval op f7.
Daar komt echter niets uit. Wit
had beter 20.Pd4 kunnen probe-
ren. 20...De7 21.Lh3 Ld7 op
21...0-0-0 zou 22.Pd5 vervelend
geweest zijn. 22.Pa5 Lc7
23.Pc4 fout was Pxb7 wegens

23...Ta7 23...0-0-0! 24.Pxe5 Lxe5
25.Tf1 Tg7 26.Txg7 Lxg7 (zie
volgende diagram) Na verschillen-
de ruilen is de positie nu duidelijk-

ker geworden: zwart staat beter.
Vooral de zwarte velden loper van
zwart is erg sterk. 27.e5 Lc6
28.Lg4 Kb8 29.a3 Dc5 30.Te1
is in grote tijdnood geraakt. Hij is
in een "blinde" verdediging ge-
raakt. Dat verklaart zijn beslissen-
de fout. Hier had hij 30.Txf7 moe-
ten spelen. 30...Lh6 31.Dh2 Le3
32.Lh5 Td2 33.Te2 Td7 zwart wil
kennelijk niets forceren. 34.Dg3
Ld4 35.Te1 Ka7 een gemene

val. 36.Pa2 Lf2 en wit gaf op. 0-1

Koenen De Echte Bakker

Westervoort / Duiven / Didam / Doesburg / Arnhem
Nijmegen (st Annamolen) / Steenderen / Zevenaar
www.echtebakkerkoenen.nl

www.sintannamolen.nl

Toekomst schaken (gedicht)

door Paul de Freytas

(Geschreven rond 5.30 uur in de morgen)

Een baby van nog geen 1,
heeft gewonnen een fopspeen.
Hij is wereldkampioen schaken onder de 1.
Een meisje van nog geen zes,
lees haar maar niet de les.
Want zij is de eerste grootmeester onder de zes.
Hij krijgt van zijn moeder een zoen,
Wat ervaring al niet kan doen.
Hij is nog geen tien, maar wereldkampioen .

(advertentie)

Chinees-Kantonees Restaurant

KWONG CHOW

廣州酒樓

dé ASV-chinees

Steenstraat 83 d
6828 CG Arnhem
Telefoon 026-4422366

Toernooi in Schleswig-Holstein

door Bert Duijker

TOCH EEN TOERNOOI GESPEELD

Van 1 t/m 9 oktober ging er toch een toernooi door en wel in Buesum (DE).

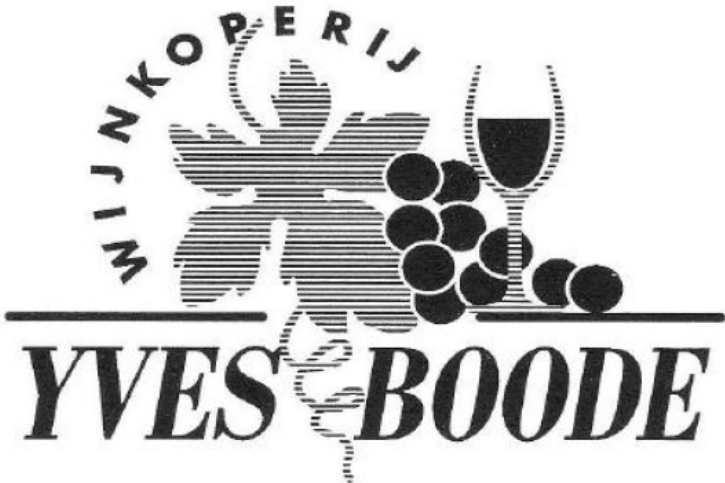
Daar troffen 4 toernooitjers elkaar (weer): Jaap Vogel, Toon Mentink, Henk Burg en Bert Duijker. Juist, 2 spelers van ASV. De hele maand september gekeken of het toernooi gecancelld zou worden. Dat was tot mijn verbazing niet het geval. Het ging dus door. Niet te geloven.

De opzet was veranderd: het aantal deelnemers was teruggebracht tot 140! Uiteindelijk hebben er 127 meegedaan. Allemaal mondkapjes in de zalen en vervolgens: "Es geht los." Halverwege het toernooi hoorden en lazen we dat het reizen naar Duitsland niet meer mocht. We besloten te wachten tot de toernooileiding naar ons toe zou komen om de enkele buitenlanders te weren. Dat gebeurde echter niet en we konden het toernooi uitspelen.

De genoemde spelers komen elkaar wel vaker tegen bij een 60 + toernooi. Deze toernooien zijn altijd goed georganiseerd en hotels en pensions zijn vaak erg goedkoop.

Voor uitslagen en verslag zie osem-sh.de. Jaap Vogel is 9e geworden met 6,5 uit 9. Er waren enkele mooie partijen van hem bij. Zelf heb ik, ook aardig gescoord. Met 5 uit 9 en met een + van 26,6 Fidepunten geeft dat een goed gevoel. Toon en Henk haalden ook een goede score. Dit is echt een aanrader voor de komende jaren.

Je moet de schaakmogelijkheden wel zoeken in deze corona-tijd. Nu is alles weer gecancelld. In het afgelopen jaar ging ik in februari nog naar Berlijn. Wie weet of in 2021 na een uitgebreide vaccinatie weer deelgenomen kan worden aan toernooien.

(advertentie)

YVES BOODE

Wijnen uit vele landen
Uitgebreid assortiment gedistilleerd
Meer dan 200 whisky's
Relatiegeschenken op maat

STEENSTRAAT 28 • ARNHEM • TELEFOON 026-351 56 81

Times they are changing

door Toon Janssen

Na de streep door het papieren Schaakmagazine deze week gingen mijn gedachten terug naar het non-digitale tijdperk en ik voelde mij toch wel een beetje verplicht om een bescheiden bijdrage te leveren aan ons legendarische clubblad "ASV Nieuws" dat gelukkig nog wel een papieren versie kent.

Schaken had ik geleerd van mijn vriendje Bennie. We zaten bij elkaar in de 6^e klas en Bennie kwam na schooltijd regelmatig bij ons thuis langs met een Monopolyspel. Hij wilde altijd "De Bank". Jaren later begreep ik waarom. Aan het begin van het spel kreeg ik stapels geld van hem als ik langs "Start" kwam en hij kocht ook allerlei straten van mij. Daar zette hij huizen en hotels op. Uiteraard wist hij altijd de Kalverstraat te bemachtigen of van mij af te troggelen. Na een half uurtje liet hij me fors betalen als ik langs die straatjes van hem kwam. De Barteljorisstraat noemden we op zijn Liemers: "Den Olden Bartel." Voor Lange Poten en Neude hadden wij als twaalfjarige pubers natuurlijk heel andere namen bedacht.. Bennie won altijd Later is hij in een mum van tijd zeer succesvol geworden in o.a. verzekeringen en woont in een prachtige havezathe. Daar was ik als eenvoudige onderwijzer toch wel een beetje jaloers op. Het zal ergens na Kerst of Sinterklaas zijn geweest dat Bennie een schaakspel had gekregen. De spelregels zaten er op een papiertje bij en zo hebben we bij hem thuis leren schaken. De "rochade" en "en passant", deden of konden we niet. Wel paste Bennie als heel snel de "wie van de twee truc" (vork) toe. Ik ontdekte zelfs een keer de "wie van de drie truc met een paard op c7". Partijen eindigden heel vaak in pat. En mat gebeurde meestal toevallig. Ik zal een jaar of zestien zijn geweest dat ik voor het eerst ging schaken bij een club. Dat was bij Turmac in Zevenaar.

We speelden daar in de kantine en hadden gratis roken en koffie. Ook het clubblad werd in de drukkerij van Turmac gemaakt. De clubavond was op dinsdag. Daar vonden de interne wedstrijden en de externe thuiswedstrijden plaats. Die begonnen om 20.00 uur, maar regelmatig moest er worden afgebroken en een zet onder couvert afgegeven. De partij werd dan op een andere dag voortgezet. Daar gebeurden nog wel eens ongelukjes mee. Alleen al het noteren van de stelling op de envelop midden in de nacht was al niet gemakkelijk. En wat te doen als je de envelop opende en er zat een onreglementaire zet in?!

Ik vond het indrukwekkend om te zien hoe het eerste tiental van Turmac daar titanengevechten leverde met o.a. Schaakgenootschap Tartakower (ook uit Zevenaar)

De Liemers en de Achterhoek kenden veel schaakclubs met veel actieve leden. Alleen al in de Liemers had je Turmac, Tartakower, De Rijn, Diemse Toren, Het Hazenpad (Beek) en later ook Duiven en Westervoort. Dit leidde in de externe wedstrijden tot leuke streekderby's die op het scherpst van de snede werden uitgevochten, maar soms in een drankgelag ontaardden bijvoorbeeld tegen De Rijn in café Reintjes te Herwen naast het biljart. Verre uitwedstrijden op doorde-weekse dagen in zeer strenge winters kwamen regelmatig voor. Ik herinner me een uitwedstrijd uit in Aalten waarin ik met mijn Renaultje 4 na de wedstrijd diep in de nacht bijna stapvoets terugreed naar Zevenaar midden in een sneeuwjacht om daar 3 teamgenoten bij hun huis af te zetten en vervolgens weer terug te rijden naar mijn toenmalige woonplaats Uft! De volgende dag stond ik uiteraard wel weer topfit in Didam voor de klas. Uit die jaren stamt de volgende partij. Het was ergens in 1982, het enige jaar waarin ik door gebrek aan concurrentie (Charles van Heeckeren en Guust Homs schaakten toen elders) vrij makkelijk clubkampioen werd. De partij vond in mij herinnering plaats in café de Roode Leeuw te Terborg (Wisch). In mijn beleving een bruin café waar je via een donkere houten trap in een donker obscuur speelhol aankwam alwaar de strijd zou gaan plaatsvinden.

Volgens mij kende Wisch toen meerdere Hofmeiers, welke Hofmeier toen tegenover me zat heb ik niet genoteerd.

(1860) Janssen A.H.A.F. - Hofmeier (Wisch) [B06]
Extern Terborg, 1982

1.e4 d6 2.d4 g6

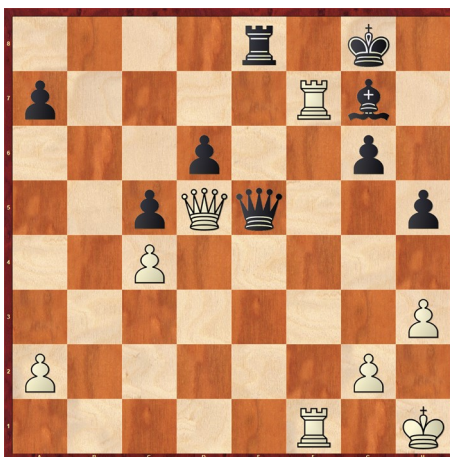

De moderne verdediging. Een van de ideeën van zwart is de zet Pf6 uit te sparen zodat f5 ineens gespeeld kan worden. **3.Pc3 Lg7 4.Pf3** [4.f4 Pc6 (4...c6 5.Pf3 Lg4 6.Le3 Db6 7.Dd2 Gevolgd door 0-0-0) 5.Le3] **4...Lg4 5.Lc4 e6 6.0-0 Pe7 7.Lg5 0-0 8.d5 e5** [8...h6 9.Le3 Met ongeveer gelijk spel] **9.h3 Lxf3 10.Dxf3 f6**
Zwart ontpopt zich als een taaie tegenstander. Hij gaat "staan" en

wacht op een fout van wit. **11.Lh4 f5 12.exf5 Txf5** [12...gxf5 is hier natuurlijk het standaard nemen dat we ook uit het Konings-Indisch kennen. In dat geval heeft zwart een mooi pionnenfrontje in het midden en een halfopen g-lijn voor de koningsaanval] **13.Dg4**

Pd7 14.Ld3 Pf6 15.Lxf6 [15.Dd1] **15...Txf6 16.Pe4 Tf7 17.Pg5 Tf6 18.Pe6 Dc8 19.c4 c6 20.Tac1 c5?** [20...Dd7 Is veel beter] **21.f4 exf4 22.Txf4 Txe6 23.dxe6 h5 24.Df3 Dxe6 25.Le4 Lh6** [25...Le5 En zwart kan nog vechten] **26.Tf6 De5 27.Te1 Dd4+ 28.Kh1 Lg7** Nu gaat het hard en is het gemakkelijk. **29.Tf7 Tf8 30.Tf1 Te8 31.Lxb7 Dxb2 32.Ld5 Pxd5 33.Dxd5 De5 34.Te7+** [34.Tf8+ met mat in 13 volgens

Stockfish] **34...Dxd5 35.Txe8+**
Zwart geeft op. Wat uiteindelijk de teamuitslag is geworden is mij onbekend. De partij geeft een aardig beeld van het niveau van toen in de derde klasse OSBO. Bedenk wel dat er nog nauwelijks of geen gebruik gemaakt werd gemaakt van digitale hulpmiddelen in de voorbereiding of training. De

Sta sterker met een schaakbord van OntHout!

10% korting
bij inlevering van deze advertentie

U kunt per aankoop maximaal 1 kortingsbon inleveren

OntHout - Theo Jurrius - 06 22 80 11 63 - info@onthout.nl - www.onthout.nl - facebook.com/Onthout

OntHout
- Bordspellen
- Meubels
- Beelden

Weerzien

door Ruud Wille

Het was op 9 november jl. dat ik een mailtje kreeg van de dochter van Frits Wiggerts met het bericht dat haar vader kleiner gingen wonen en dat hij de schaakboeken aan ASV wilde schenken en of ASV hier interesse in had.

Belangstelling hebben we hiervoor natuurlijk altijd maar ik was ook vooral benieuwd in het weerzien met Frits, altijd een gewaardeerd clublid die een echte schaakliefhebber was en achter het schaakbord vele mooie dingen liet zien in al die jaren dat hij lid was. Velen van u zullen zich dat uit die jaren ongetwijfeld nog goed herinneren.

Later liep het contact via Bert, zijn zoon, die ook een tijd lid was van onze vereniging. Zo kwam een afspraak tot stand en op een zaterdagochtend ben ik naar zijn flat toegegaan op Presikhaaf waar al druk werd gewerkt aan het inpakken van alle spullen.

Het was een fijn weerzien ook om Frits in goede gezondheid aan te treffen. Meteen vroeg hij belangstellend hoe het met ASV ging en zo kwamen wat oude herinneringen naar boven. Frits was altijd al wat dovig en dat was er in de latere jaren niet beter op geworden maar al pratende kon hij me goed volgen en zo konden we even leuk met elkaar babbelen. De leeftijd van intussen bijna 92 jaar zou je hem nog niet geven als je hem zo zag terwijl hij intussen, onder het praten, nauwlettend alle handelingen volgde wat er in de kamer gebeurde bij het inruimen van de spullen.

Zo was zijn schoonzoon druk bezig met het ontmantelen met de kabels van de TV toen opeens heel toevallig op de zender van Fox een documentaire van een oud-Vitesse-speler voorbij flitste. Ik wist dat zijn schoonzoon in Rotterdam woonde en kon het, u zult het begrijpen, niet nalaten met een lach te zeggen "kijk eens wat een mooie kleuren". Ik werd meteen van repliek gediend waar uiteindelijk de schaal terecht zou komen. Ook Bert volgde dit met een lach want hij ging in vroeger jaren ook vaak met zijn vader samen naar het voetballen toe.

De vrouw van Frits verbleef in de tussentijd in een verpleeghuis en zou zich, zo was de bedoeling, later bij hem aansluiten in het verzorgingshuis waar ze naar toe gingen.

"De boeken staan hier in de dozen", zo wees Frits me op een tweetal dozen waar ook zijn zoon Bert nog wat boeken aan had toegevoegd. In die kamer stond in een hoek ook nog een schaakcomputer waar Frits, zo vertelde hij me, af en toe nog een partijtje op speelde. "Maar de computer is wel sterk, dus soms moet ik hem een paar niveautjes lager zetten", zo vertrouwde hij me toe.

Daarna nog even samen op de foto met één van de boeken "Schaken met verstand" van Euwe in de hand. Heel toepasselijk!

De dozen met boeken heb ik dankbaar in ontvangst genomen met de mededeling dat de opbrengst volledig ten goede kwam aan de clubkas van ASV.

Een exemplaar van ASV-Nieuws heb ik nog achtergelaten en met dank heb ik afscheid genomen. Het was een leuk weerzien met één van onze oud-leden!!

Muisslips

door Peter Boel

Gedurende de hele coronaperiode had ik me er verre van gehouden, maar eind november werd ik ineens uitgenodigd voor twee online toernooitjes op Lichess. Dus toch maar eens geprobeerd. Eerst werd ik ter gelegenheid van de verjaardag van Karel van Delft (blitz 3 + 2', het samenzijn was georganiseerd door zoon Merijn) flink geveegd door een paar IM's en ander spul, gelukkig wist ik nog wel te winnen van Freddie van der Elburg en (2x) van Evi Zickelbein. En heel gezellig. Van Thomas Beerdse verloor ik, maar dat kwam natuurlijk door die muisslip. Op de avond daarna vierde Jeroen Bottema op dezelfde manier zijn verjaardag. Jeroen is de secretaris van het Hoogeveen Schaaktoernooi en in zijn toernooitje (rapidtempo: 10 minuten + increment) waren, bij gebrek aan Loek van Wely, Andries Mellema en Bert van der Marel de sterksten. Dit werd een onverwacht succes: ik remiseerde alleen met Andries en deelde met hem de eerste prijs met 4½ uit 5, maar werd tot winnaar uitgeroepen met een TPR van 2435. Waar moet dat heen?

Tegen Bert beging ik in de opening ook een muisslip (...g7-g5 in plaats van ...g7-g6) maar gelukkig had dat geen nadelige gevolgen. Tja, iedereen speelt ...g7-g5 tegenwoordig, maar nu weet ik ook hoe dat komt!

De partijen staan meteen op de site, sommige ook geanalyseerd en dat was wel even schrikken natuurlijk. Maar mijn partij uit de eerste ronde, tegen een 1900+-speler, kwam aardig uit de bus – in thematische zin dan.

PauperAlmelo - Peter Boel

Jeroen's Birthday Bash,
24.11.2020

1.d4 Pf6 2.c4 c5 3.d5 b5 4.b3

Heel verstandig.

4...g6 5.Lb2 Lg7 6.Pd2 0-0 7.e3

e6 8.dxe6 fxe6 9.Pgf3 bxc4

Een prettige ruil nu. Wit wil natuurlijk niet met de pion terugnemen, en dus krijg ik mijn machtige centrum gratis.

10.Lxc4 d5 11.Le2 Pc6!?

Een beetje onvoorzichtig, omdat c5 ongedekt staat, maar wel actief.

12.0-0 Tb8 13.Tc1

13...Pd7 Na 13...De7 vond ik mijn stukken niet echt lekker staan, dus doen we net of dit een Benkögambiet is: ruilen en winnen in het eindspel.

14.Dc2 Pb4 15.Db1 Lxb2 16.Dxb2 Df6 17.Dxf6 Txf6 18.a3 Pc6 19.b4? c4 En dit wordt een enorme troef in dat eindspel.

20.Pb3 Pce5

Verder ruilen. Hier was het grappige 20...a5! al sterk; dit idee komt later in een iets andere vorm terug.

21.Pbd4 Pxf3+ 22.Lxf3 Pe5

23.Le2 Ld7 24.f4!?

(zie volgend diagram)

24...Pf7?

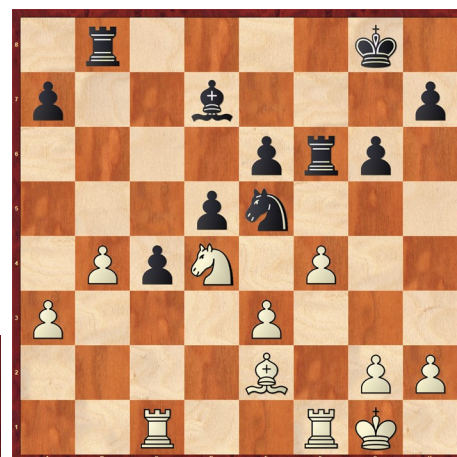
24...Pc6 en zwart staat iets beter. De tekstzet werkt als een trein na wits verwachte antwoord, maar...

25.g4?

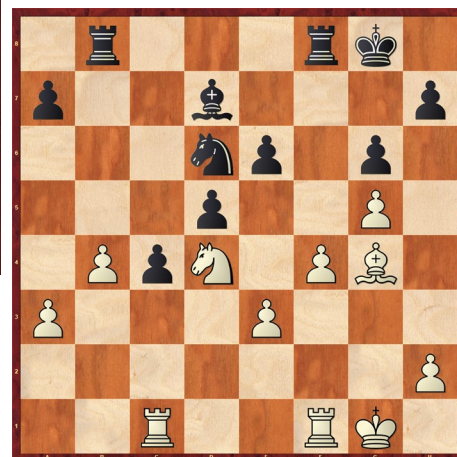
25.e4! was veel beter, omdat het zwarte paard dan niet naar d6 kan. Zwart krijgt problemen met zijn centrale pionnenmacht.

25...Pd6!

Nu staat dit paard als een vorst en kan ik al het witte gespartel over me heen laten komen.

26.g5 Tff8 27.Lg4

Nu niet afruilen met 27...Pf5, maar...

27...Kf7! 28.Pf3 Ke7 29.Pe5

Geen centje pijn! Het volgende project is: de witte damevleugelpionnen kietelen.

29...Pb5?!

29...a5!.

30.a4?!

30.e4!.

30...Pd6 31.b5 a6!

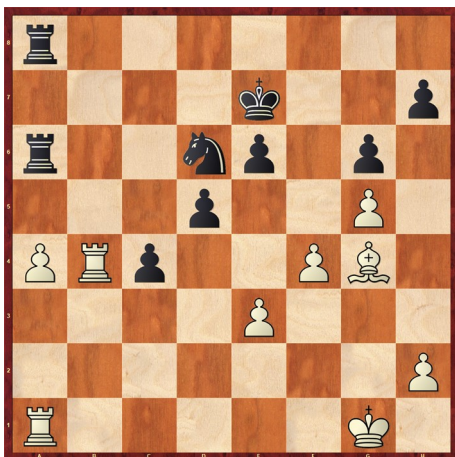
Er zat weer een hikje tussen, maar nu gaat alles weer volgens plan, en de Pauper werkt goed mee:

32.Pxd7?! Kxd7 33.bxa6 Ta8

34.Tfd1 Ke7

Er dreigde natuurlijk 35.Txd5.

35.Tb1 Txa6 36.Tb4 Tfa8 37.Ta1 (zie diagram op de volgende pagina)

37...c3?!

Een beetje te vroeg, maar met dit speeltempo moet je de druk erop houden, zullen we maar zeggen.

38.Ld1 Pc4 39.Tb7+?!

Pauper ziet een schaakje...

39...Kd6 40.Txh7??

40.Kf2 was taaier, nu is het meteen uit.

40...Pxe3 41.Lb3 Tb8!

Er is geen goed veld voor de loper.

42.Ld1 Pxd1 43.Txd1 c2 44.Tc1 Tb1 0-1

Ik weet het, het niveau is niet geweldig, maar dat geldt voor meer schaakpartijen tegenwoordig.

In de tweede ronde sloeg ik aan het offeren in de Najdorf met Lxh6 gxh6 Dxh6. Ik zal hier verder niet over uitweiden, maar één goede raad: als je zo iets doet, zorg dan wel dat je Kc1-b1 hebt gespeeld... Gelukkig werkte ook deze tegenstander mee, en daarna was het eigenlijk plain sailing.

Reinsdorf
Brillen & lenzen

Ir. J.P. van Muijlwijkstraat 54 - 6828 BS Arnhem

T 026 4425421 **E** info@reinsdorf.nl

The Queen's Gambit

door Cesar Eisma

Waarom u moet gaan kijken. Een analyse.

1. Inleiding

Dames en heren. Graag stel ik u voor aan **The Queen's Gambit**. Dat is een nieuwe miniserie van zeven afleveringen op Netflix. Ik kan u de serie van harte aanbevelen. Ik vind het een hele goede combinatie van het vertellen van een verhaal, filmische kwaliteiten, fijne muziek en onze schaaksport. De gejaagde trailer van ruim twee minuten doet de schoonheid van de serie te kort, maar het geeft een eerste indruk van de beeldvorming.

De serie zou waarheidsgetrouw zijn volgens de ambassadeur van de schaaksport Nick Schilder (zanger van Nick & Simon, 1979 elo op 30 november 2020) in het tv-programma M op 19 november 2020 op NPO1. Daarin noemde onze beste schaker van het moment Anish Giri (2759 elo op 30 november 2020) **The Queen's Gambit** een interessant verhaal. En ook onze nieuwe KNSB-voorzitter Bianca de Jong-Muhren (2262 elo op 30 november 2020) is enthousiast.

The Queen's Gambit is verslavend en heerlijk bingewatchen. Om er daarna nóg een keer rustig van te genieten. Ik houd van verhalen, film, muziek en schaken, dus dan is dit de ideale combinatie van mijn hobby's. En filmkunst zoals deze serie kan debat en meer begrip voor elkaar op gang brengen. Daarvoor is **The Queen's Gambit** uiterst geschikt. Daarom schrijf ik dit artikel. Het heeft de volgende opbouw.

1. Inleiding
2. De miniserie
3. Waarom ik zo positief ben over de serie
4. De hoofdrolspeelster en diepgang
5. Maar ik heb ook enige kritiek
6. Schaken, schakers en een partij
7. Afronding

Met enkele trivia tussendoor. Gewoon, omdat het leuk is. Nu staat u voor een moeilijke keuze: gaat u eerst dit artikel lezen of gaat u eerst de serie kijken? Ik stel het laatste voor. Open Netflix en als u zin heeft leest u daarna dit artikel. En kijkt u de serie vervolgens nog een keer. Dat is niet alleen de moeite waard, u zult merken dat u in die volgorde ook meer ziet dan in eerste instantie. Vergelijk het met het naspelen van uw eigen partijen. Bij de analyse achteraf staat u zonder wedstrijdspanning boven de materie en ziet u pas goed welke speler welke foute zetten heeft gedaan. Dat is leuk en leerzaam.

Trivia:

- *Er zijn zeker drie Nederlandse aspecten aan de serie verbonden. Kent u ze al? De eerste: de serie is opgedragen aan de Nederlandse kunstenaar Iepe Rubingh (1974-2020) die 30 jaar in Berlijn werkte, het schaakboksen bedacht en adviseur was bij het maken van de serie die vooral in Berlijn is gefilmd.*

2. De miniserie

The Queen's Gambit is een originele Netflix-serie. Het is een miniserie die sinds 23 oktober 2020 op Netflix te zien is. De schrijver, producent en regisseur is Scott Frank. *"Schaken wordt weer sexy gemaakt"* zegt hij in een online interview met Jodie Foster op YouTube. Oorspronkelijk zou het een film moeten worden, maar diverse makers kregen het decennialang niet voor elkaar. Het verhaal is gebaseerd op de roman van Walter Tevis uit 1983. Die schreef de eveneens verfilmde boeken *The Man Who Fell to Earth* met David Bowie, *The Hustler* met Paul Newman en *The Color of Money* met Tom Cruise en wederom Paul Newman. Grote namen. Dus dat belooft wat.

Het verhaal gaat kort gezegd over een begaafde schaakster die zich als een komeet naar de top speelt. Of hoe een geniaal maar lelijk eendje een mode-icoon en femme fatale wordt. Aan enige vergelijking met werkelijke schakers is nauwelijks te ontkomen, maar de serie heeft voldoende intrinsieke waarde om die te doorstaan. Ik vind het een absolute aanrader. En niet alleen omdat mijn voornaam er even in wordt genoemd.

Er zijn zeven afleveringen met voor schakers bekende titels en als speelduur:

1. Openings (Openingen), 59 min.
2. Exchanges (Afruilen), 65 min.
3. Doubled Pawns (Dubbelpionnen), 46 min.
4. Middle Game (Middenspel), 48 min.
5. Fork (Vork), 48 min.
6. Adjournment (Afbreken), 60 min.
7. End Game (Eindspel), 67 min.

The Queen's Gambit is een meeslepende serie met tal van grote onderwerpen zoals dramatische familierelaties, kinderverwaarlozing, alcoholisme, waanzin, professionele toewijding, onbeantwoorde liefde, eenzaamheid, vriendschap en trouw. Meer verholde thema's zijn onder meer: moraliteit, verslaving aan topsport en genotsmiddelen, religie, homoseksualiteit, misogynie en feminisme.

De serie is impliciet een warm pleidooi voor collegiale samenwerking in het westen als je ziet dat Beth haar belangrijkste schaakpartij wint mede dankzij de bijdragen van maar liefst zes secondanten. Het zijn haar vrienden geworden. En het zijn allemaal blanke mannen. Vrouwen schaakten toen nog niet of nauwelijks. En zeker niet aan de wereldtop. En zo snijd ik het belangrijkste thema in de serie aan: vrouwenemancipatie, waarover later meer. Er zitten veel lagen in het verhaal. In dit artikel behandel ik er enkele, vandaar de onder-titel: een analyse.

De serie begint in de VS waarschijnlijk in 1955 tijdens de Koude Oorlog. Dan is het schaaktalentje Elizabeth Harmon 8 à 9 jaar oud. Roepnaam: Beth. De serie eindigt in 1968 in Moskou. Beth is dan in de 20. In het Engels heet dit soort films ook wel *Coming of Age*, in het Duits Bildungsroman. Wij zouden het een ontwikkelingsverhaal noemen.

Er is ruim aandacht voor het geïsoleerde en eenzame leven van een geobsedeerde en toegewijde topschaker in de VS, verslaafd aan diens passie, gedreven om te winnen. Daar is iedere schaker als individu op zichzelf aangewezen. Dat is ploeteren. Er is hooguit wat prijzengeld. Ook financiële problemen komen voorbij, zelfs bij succesvolle schakers. Sponsors zijn krenterig en bijna niet te vinden of ze willen dat je hun boodschap uitdraagt. Zelfs de overheid doet niets.

In de Sovjet-Unie (en sinds 1989 Rusland) helpen schakers elkaar als collectief. Daar profiteert men van de wijdvertakte schaaktraining en de Russische School. Winnen betekent daar status, rijkdom en door de overheid betaalde reizen naar buitenlandse toernooien. Sinds Aljechin in 1927 wereldkampioen werd, overheersen zij de schaakwereld tot wel in 2000 met wereldkampioenen Karpov en Kasparov als meest recente toppers. Uiteraard met als uitzondering van de vijf jaren dat respectievelijk onze eigen Dr. Max Euwe (1935-

1937) en de Amerikaan Bobby Fischer (1972-1975) wereldkampioen waren.

In de serie spelen op de achtergrond de spanningen tussen oost en west, tussen kapitalisme en communisme. Subtiel wordt de KGB even genoemd en vermoedelijk speelt een CIA-agent een rol, maar dat zou ook een cultureel attaché van de Amerikaanse overheid kunnen zijn. Tot zover de tijd en de plaats van het verhaal.

Het gaat in **The Queen's Gambit** om fictieve personages die zó zorgvuldig zijn uitgeschreven en neergezet dat ze waarlijk tot leven komen. Karakters met langdurige indringende blikken. Daarin kun je lezen wat je wilt en dat maakt de kijker nieuwsgierig. Het kan een groot publiek aanspreken.

De serie zet vooral met de roodharige Beth Harmon een uniek karakter neer. De kijker volgt haar ontwikkelingsproces en er wordt diverse keren gebruik gemaakt van flashbacks. Als kind is ze wereldvreemd, timide, eigenzinnig, asociaal, brutaal, je zou haar zelfs een eigenwijs stuk vreten kunnen noemen, ware het niet dat het mysterieuze roodharige meisje intrigeert. Ze is echt een bijzondere persoonlijkheid. Eerst vind je Beth maar raar en zielig. Toch is haar ontwikkeling boeiend. En tenslotte ga je van haar houden. Ze groeit op van een onzeker en kwetsbaar meisje tot een sterke en zelfstandige vrouw die haar slechte eigenschappen overwint.

Beth is sociaal onhandig en ze heeft moeite met intimiteit. Het liefst studeert ze op haar schaakspel. Beth heeft vooral een moeizame verhouding tot autoriteitsfiguren zoals vaders, leraren en sterkere schakers dan zijzelf. Maar ook haar hunkering naar contact wordt weergegeven, al is zij graag alleen. Sommige eigenschappen houdt ze, zoals haar introversie en haar onzekerheid. Die eigenschappen zijn in de serie consequent aanwezig. Hierin zie ik een levensles: hoewel de tijd verstrijkt, je blijft toch in belangrijke mate jezelf. Alleen leer je jezelf steeds beter kennen en met jezelf leven. Dat moet ook wel als je verder wilt komen.

Daarbij komt dat ze zich aan het schaakbord letterlijk omhoog moet vechten, ondanks zichzelf. Beth begint als meisje te schaken en daarna als jonge vrouw in een door mannen gedomineerde wereld. Haar talenten worden gaandeweg in een steeds grotere omgeving onderkend. Zo begint ze met jarenlang wekelijks schaken in een vieze, donkere en enge kelder en ze eindigt als ster in luxueuze hotels over de hele wereld. Ze is een overlever. Zij wordt de koningin van **The Queen's Gambit**. Een echte dame. Beth wordt krachtig, maar ze blijft kwetsbaar net als de dame in het schaken.

Beth is ongetwijfeld een rolmodel voor veel vrouwen, maar ik denk ook voor veel mannen: ambitieus, sterk, onafhankelijk en vol zelfvertrouwen. Zij keert zich af van doorsnee en kiest ze haar eigen richting qua mode, kapsel, wijze van leven en een op intuïtie gebaseerde aanvallende schaakstijl. Let u op Beth's volwassen uitspraken tijdens het interview tegenover Time Magazine. Daarmee geeft ze de kijker en de schaker moed en inspiratie, zeker in deze complexe tijden vol tegenstellingen, bedreigingen en zelfs gewelddadige confrontaties. Er is in de serie sprake van dubieuze moraliteit. Er wordt meermaals gelogen, bijvoorbeeld over Beth's leeftijd, ze scheldt, ze spijbelt en later doet ze alles wat God verboden heeft. Maar Beth overwint het uiteindelijk allemaal.

De gelauwerde serie **The Queen's Gambit** is enorme promotie voor het schaken en wellicht vooral voor het schaken door vrouwen. Het is een enorme hit qua kijkcijfers: de serie is de eerste vier weken al 62 miljoen keer bekeken! Dat is 62.000.000 x minstens twee minuten, aldus Netflix. Dat is een record. Het boek **The Queen's Gambit** staat inmiddels hoog in de bestsellerslijst. Verbaast me niets. En de spellenwinkels hebben zelden of nooit zoveel schaakmateriaal verkocht. Ik heb snel een mini-enquête gehouden en ik ontving de volgende reacties:

Ivar Smit, Schaak en Go winkel het Paard op 28 november 2020: *"De verkoop van schaakmateriaal is gigantisch gestegen, zowel online als in onze fysieke winkel. Ik denk wel met zo'n 500%. Schaakboeken ook, maar dat is iets lastiger in te schatten. Maar ook zeker wel 2 x zoveel als normaal in deze tijd van het jaar."*

Erika Sziva, De Beste Zet op 29 november 2020: *"Wij verkopen heel veel schaakmateriaal momenteel, vooral houten borden en stukken. Veel meer dan normaal. Dit geldt (ook) voor de schaakcomputers."*

Anja Möllenkamp, Schaakkwaliteit.nl op 1 december 2020: *"Dat dit door een tv-serie gebeurt overtreft alles. We hebben een grote stijging gehad in onze verkopen van schaakmaterialen."*

Zie ook:

[Meer schaakborden verkocht door Queen's Gambit: 'Omzet verviervoudigd' | NU - Het laatste nieuws het eerst op NU.nl](#)

[Massaal leren schaken door Netflix-serie: zo werkt de damegambiet | NU - Het laatste nieuws het eerst op NU.nl](#)

Gezien het megasucces komt er vast een tweede reeks. Daar sta ik eerlijk gezegd ambivalent tegenover. Vanwege de kwaliteit van **The Queen's Gambit** hoop ik er natuurlijk wel op. Er valt nog zo veel meer van Beth en de makers te genieten. Maar ik vrees er ook voor, want sequels zijn vaak teleurstellingen. Ik vrees dat men doorgaat totdat de formule is uitgewerkt c.q. uitgemolken. Denk aan zo veel andere titels. Het gaat toch veelal om geld verdienen. Maar de hoofdrolspeelster en een belangrijke mannelijke bijrolspeler hebben al interesse getoond, dus wie weet worden we toch op iets moois getrakteerd.

De lat is nu echter wel ontzettend hoog gelegd. Dat komt door het fenomenale script, het voortreffelijke spel en de hele enscenering zoals de belichting, de kostumering, de fijne muziek en tot slot de montage. Kortom: het hele plaatje, zoals dat tegenwoordig heet. De serie biedt u een filmische ervaring. Netflix is cinema geworden. De IMDb-waardering: 8,9! Daar ben ik het helemaal mee eens, het is zelfs nog wat aan de lage kant. In het volgende deel beschrijf ik waarom.

Trivia:

- *Duitsland droeg dankzij belastingvoordeel financieel bij aan het maken van de serie net als Canada en New York City, dat in de serie in beeld gebracht wordt, inclusief talloze parkeerbonnen op een Volkswagen Kever. Dat is dan weer een Duitse auto en zo is de cirkel rond.*
- *In vier afleveringen komt een eeneiige tweeling voor: de schakers Matt en Mike, die in het echt ook tweeling zijn: Matthew Dennis Lewis en Russell Dennis Lewis.*
- *De Russische wereldkampioen wordt gespeeld door een Pool: Marcin Dorocinski.*
- *De e-boekversie duurt bijna 12 uur. Dat klinkt goed.*

3. Waarom ik zo positief ben over de serie

Allereerst het verhaal van **The Queen's Gambit** waar ik niet veel meer over wil zeggen. Dat verhaal is op zich al spectaculair, maar werkelijk alles eromheen ook. Zelfs als je niets van schaken weet en het geluid afzet, is er visueel meer dan genoeg om van te genieten. Ik zou graag veel foto's plaatsen, maar dat is vanwege auteursrechten vast niet toegestaan. Ik moet zodoende volstaan met de reclamefoto boven dit artikel. Het is allemaal geweldig in beeld gebracht. Uiterst smaakvol gefilmd. Dan kunt u denken aan overrompelen-de aankleding en vormgeving. Charmante mannen met hoeden en in kostuum, best stijve herenmode waarin weinig veranderd lijkt vergeleken met tegenwoordig. Maar de damesmode is ongelooflijk gevarieerd, uitbundig en fraai.

De gekozen locaties zijn grandioos. De woonruimtes, gangen, zalen, hotels. En let u vooral op al het behang! En zelfs de gordijnen en meubels zijn geweldig. En wat vindt u dan van de Amerikaanse kledingzaken?

The Queen's Gambit biedt een tijdsbeeld met authentieke oude Amerikaanse en Russische auto's, een nieuwe kleurentelevisie en al in 1966 een tv-reclame voor een condensdroger. Het is een heerlijke visuele reis naar de sixties. Een nostalgische sprong terug in de tijd. Met als nadeel het roken tijdens de schaakpartijen. Heel veel roken. Bah! Het zou verboden moeten worden.

En dan de levensechte personages en de moeizame relaties tussen Beth en haar omgeving. Vooral de scènes met haar tweede moeder waardoor ze beiden groeien en opbloeien zijn integer weergegeven. En dat terwijl haar ogenschijnlijk norse en gesloten schaakleraar meer positiefs voor haar betekent dan haar twee vaders in haar jonge leven bij elkaar.

Graag uw bijzondere aandacht voor de grootse en, zeker in combinatie met de indringende beelden, meeslepende klassieke filmmuziek van Carlos Rafael Rivera met daarnaast werk van Erik Satie maar ook popmuziek. Zelfs de authentieke videoclip van Venus van onze eigen Shocking Blue is langdurig op de kleurentelevisie te zien inclusief bandnaam. Dat is mooie wereldwijde reclame voor onze Nederpop. De schitterende soundtrack telt 38 originele nummers dus zonder de popliedjes.

Zie: [Carlos Rafael Rivera - The Queen's Gambit \(Music from the Netflix Limited Series\) - YouTube](#) en [The Queen's Gambit | Soundtrack Full Album \(Gambito de Dama - Soundtrack Completo\) - YouTube](#).

Tip: gebruik tijdens het genieten van **The Queen's Gambit** uw hoofdtelefoon.

Ik zeg hier verder lekker niets over de speciale effecten. U moet ze zelf zien. En u laten overbluffen. Dat is overigens geen schaakterm. Blufpoker hoort bij kaarten thuis.

Mijn voorstel is dat de serie integraal in de bioscoop wordt getoond waarna **The Queen's Gambit** ook daar bezoekaantallen breekt en terecht talloze Oscars wint.

Trivia:

- *In het boek van Tevis staat Beth's rode haarkleur nergens vermeld. Het was het idee van Anya dat Beth rood haar moest hebben. Tegelijkertijd kwam de maker Scott Frank op hetzelfde idee. Dat kan geen toeval zijn. Tijdens de repetities is er met pruiken gewerkt. Dat is op YouTube te zien.*
- *Het is geen wonder dat Beth in geen enkele scène een bloemetjesjurk draagt. Ze draagt vooral lijntjes, ruitjes en zwart-witcombinaties. Zoals schaakborden inderdaad.*
- *Beth's uiterlijk is gebaseerd op actrice Natalie Wood (1938-1981) en het verraadt haar ontwikkeling. Net als de kleur van haar lipstick. Die wordt steeds opvallender.*
- *Er wordt een kerkelijk lied gezongen dat ook voorkomt in de gruwelijke western Brimstone van de Nederlandse regisseur Martin Koolhoven uit 2016 met Carice van Houten (Minoes, Zwartboek) en haar man Guy Pearce (Memento, Iron Man 3).*
- *De hitsingle Venus van Shocking Blue komt in de serie al in 1968 op de Amerikaanse tv, maar kwam pas in 1969 uit en werd in 1970 nummer 1 in de Verenigde Staten.*
- *De serie is kortom sex and drugs and rock 'n' roll, maar dan niet in de hitversie van Ian Dury (Sex & Drugs & Rock & Roll uit 1977).*

4. De hoofdrolspeelster en diepgang

Absoluut het grootste plezier beleefde ik aan het voortreffelijke spel van de acteurs in **The Queen's Gambit**. De casting is zonder meer fantastisch, van Beth's norske schaakleraar tot haar wereldse klasgenotes, van Beth's moeders tot de Russische schakers. Het zijn levensechte karakters. Dat vind ik knap gedaan. En dan is er vooral de rol van hoofdrolspeelster Anya Taylor-Joy als Beth Harmon. Wát een talent! Wat mij betreft is zij direct een superster. Ze is werkelijk in elke scène een genoegen om naar te kijken. Anya Taylor-Joy, hierna Anya, is fenomenaal en verdient een Oscar, maar die geldt misschien niet voor een miniserie van Netflix zelf.

Alleen al haar manier van bewegen is verrukkelijk. Beth beweegt als jonge vrouw losjes en elegant, volkomen vrouwelijk, als een danseres en met totale zelfbeheersing. Dat is ook geen wonder, want Anya was balletdanseres. Dat kun je zien aan al haar gracieuze bewegingen, zoals van haar gezicht, van haar handen en vooral als ze loopt en danst. Dat is nauwkeurige choreografie conform de wensen van Anya zelf. Dit alles in tegenstelling tot haar sociale omgeving van de soms wat stijve figuranten. Maar neem het hen eens kwalijk bij een zoveelste take. Takes waarin regelmatig veel mensen te zien zijn. Dat gaat de ene keer wat stroever dan de andere. Maar zelfs dat zal expres zijn. De aandacht van de kijker wordt zo automatisch nog meer op Beth gericht. Haar aantrekkingskracht is enorm. Ze laat je niet meer los. Anya biedt volop indrukwekkende subtiliteiten, zoals twee tranen uit haar linkeroog in aangrijpende scènes, haar weergaloze en betekenisvolle oogopslag zoals alleen zij die in haar rol van Beth heeft, zo lijkt het wel.

En ook haar warme vriendin Jolene heeft mijn hart gestolen, zowel de jonge als de oudere actrice. Ik vind het bovendien zó knap gespeeld dat die twee dezelfde manier van doen en praten hebben. Net als de negenjarige Beth, het gesloten meisje, later als jonge vrouw gespeeld door Anya. Beth is kostelijk om te zien.

Er zit veel diepgang in **The Queen's Gambit**. Waarin genialiteit en monomanie grenzen aan krankzinnigheid en zelfdestructie. Net als in het echte leven, schaken inclusief. U kent de namen van die schakers wel. Beth's moeder bijvoorbeeld is gezien haar proefschrift doctor in de wiskunde, maar op zijn minst ook depressief, zeg maar gerust suïcidaal. Mogelijk heeft ze een aangeboren persoonlijkheidsstoornis. Wie het weet mag het zeggen.

En dan de opvallende rol van de verschillende vaders. Opvallend omdat zij meestal afwezig zijn. Opvallend ook omdat het lijkt alsof het steeds dezelfde man is, een karikatuur: afstandelijk, zelfingenomen, ongeïnteresseerd in anderen en vooral bezig met zijn eigen problemen. De mannen spelen zogenaamde platte karakters zonder veel diepgang. Ze zijn gesloten, lezen de krant, maken ruzie of zijn totaal onbereikbaar, bemoeien zich in ieder geval niet in positieve zin met Beth. Mannen zijn kortom eendimensionaal. En dat alles bepaalt hoe Beth haar vaders en mannen in het algemeen beschouwt. Ze heeft er niets aan. En schaken is een door mannen gedomineerde wereld. Ik durf de kwetsende uitspraken van Donner en Kasparov hier niet te herhalen.

Hier speelt feminisering een factor van betekenis: de vrouwenrollen worden uitgediept, ze kennen emoties zoals onzekerheid, angst, plezier, geluk en ze zoeken naar contact. De vrouwen zijn driedimensionaal, levens-echt. Net zoals het schaakspel driedimensionaal is. Het kent immers ruimte (rijen, lijnen en diagonalen), tijd en kracht waardoor het schaken als denksport dynamisch, uitdagend en interessant wordt.

Zou het zuiver toeval zijn dat haar laatste tegenstander wat op haar eerste lijkt? Beth voelt zich zichtbaar bevrijd als ze tegen hem gaat schaken. Ze is aan het einde van haar ontwikkeling tot rust gekomen. Ze oogt eindelijk thuis, vrij en ze voelt zich zichtbaar gelukkig terwijl ze wordt omringd en bewonderd door oudere, blanke maar vriendelijke mannen. En het zijn allemaal schakers.

Maar dat speelt zich in het buitenland af. Hoe zal het zijn als Beth straks terug is in de VS? Op internet wordt al gespeculeerd dat ze wellicht in het oosten blijft. Beth zegt eerder in de serie dat er niets is dat haar aan de VS bindt. Maar een vrij mens voelt zich overal thuis, denk ik.

Zo biedt de serie ruimte voor allerlei interpretatie en gesprek. Dat komt door het vervaardigen van een waarachtig kunstwerk als dit.

Zelfs de titel **The Queen's Gambit** is symbolisch. Voor de positie van Beth als vrouw in het maatschappelijk leven in het algemeen en in het schaken in het bijzonder. De serie is een sterke en feministische reactie op onder meer het beruchte glazen plafond in de zakenwereld, in de politiek en op #MeToo. De diepere thematiek is duidelijk vrouwenemancipatie en het streven naar inclusie. Daar biedt het universele motto van de Wereldschaakbond FIDE beslist ruimte voor: Gens una sumus. Dat is Latijn voor: *“Wij zijn allen één familie”*. Bij de KNSB telde men begin 2017 nog zo'n 22.000 leden. Meer recent waren dat er 18.574 waarvan slechts 1.411 vrouw (7,6%, peiling gezien op 26 november 2020). Zegt u eens eerlijk, zou het niet geweldig zijn als de helft van uw schaakclub uit vrouwen zou bestaan? Tegenstanders aan het bord, maar altijd één familie.

Mooie citaten:

“Ik wist niet dat mensen geld verdienen met schaken.”

“Wat was je plan?” zoals mijn instructeur altijd terecht vraagt.

“De sterkste persoon is degene die niet bang is om alleen te zijn.” Schakers zijn in beginsel alleen vanwege de aard van de sport: één tegen één. En de sterkste wint.

“Meisjes schaken niet.” Euwe verklaarde destijds desgevraagd nuchter waarom er zo weinig vrouwen schaken: *“Ze hebben wel wat beters te doen”*.

Trivia:

- De hoofdroolster heet voluit Anya Josephine Marie Taylor-Joy, ze is geboren in 1996 en blond.
- Anya leerde als kind Engels door Harry Potter boeken te lezen.
- Anya was model en ze is al sinds haar 18^e actrice. Ze heeft inmiddels een behoorlijke staat van dienst opgebouwd en ze werd al een belofte voor de toekomst genoemd.
- Anya zegde haar medewerking toe op basis van de roman nog voordat er een script was.

5. Maar ik heb ook enige kritiek

Uiteraard heb ik ook wat kritiek, u kent mij al langer dan vandaag. Ik vind het type van de Amerikaanse schaakkampioen ongeloofwaardig: lange zwarte leren jas, cowboyhoed, snorretje en pluizig sikje op zijn babyface. Het coole wonderkind, dominant, arrogant strooiend met rake opmerkingen. Hij is net een jonge Indiana Jones maar dan bewapend met een groot mes in plaats van met een zweep. Hij past beter aan de pokertafel dan aan het schaakbord. Maar ik zal wel gewoon jaloers zijn. Het zal uit feministisch oogpunt niet voor niets zijn dat Beth hem tenslotte verslaat. Zij is minstens gelijkwaardig. En als u goed kijkt, herkent u in hem wellicht het schattige jochie uit Love Actually. Dat is die heerlijke kerstfilm uit 2003, inmiddels een klassieker.

Bij het schaakprobleem dacht ik dat er een dame op h8 stond, maar dat bleek een loper te zijn. En bij de laatste partij had ik grote moeite om de dame met het bolletje te onderscheiden van de iets langere koning met het puntje op de kop. Het scheelt nogal welk stuk waar staat.

De achtereenvolgende kloksimultaans snelschaken met als resultaat 9 uit 9 (meer zijn er althans niet in beeld gebracht, maar de indruk wordt gewekt dat de 100% score veel meer partijtjes betrof) komen op mij wat overdreven over. Onze Arnhemse stadgenoot Jan Timman (2521 elo op 30 november 2020) leerde ons dat snelschaken goed is voor je intuïtie. En hij kan het weten, hij werd op een haar na de tweede wereldkampioen schaken uit Nederland.

Het grootste bezwaar vind ik dat de Nederlandse ondertiteling de al sinds 1970 in onbruik geraakte Angelsaksische notatie vermeldt. Daar kan ik geen touw aan vastknopen. U wel? Ik noem één voorbeeld. In de slotpartij heet 36... Ph5: *"Paard naar toren 4"*. Helder? Het zou een kleine moeite zijn geweest om de inmiddels wereldwijd gebruikelijke en ons bekende algebraïsche notatie te gebruiken zoals in de Duitse en de Franse ondertiteling. Dan viel er nog meer te genieten. Een gemiste winstkans. Is het zo gedaan om authentiek te blijven? Of om het mysterie van het schaken in stand te houden of zelfs te vergroten? Dat is dan ongetwijfeld gelukt, maar het kan het grote publiek ook afschrikken om te leren schaken. Op deze manier lijken er geheime codes te worden uitgewisseld die alleen door deskundigen kunnen worden ontleed en begrepen. Dat kan niet de bedoeling zijn geweest. Schaken moet voor iedereen toegankelijk zijn.

Daarnaast lijken er enkele onzuiverheden in de ondertiteling van **The Queen's Gambit** door Tessa van Schijndel te zijn geslopen. Maar zij is de expert en misschien (nog) geen schaakster. Haar vertaling van *"second"* (secondant) is respectievelijk invaller en reserve. Maar schaken is geen teamsport. Een secondant is een schaakexpert die de topspeler mentaal bijstaat maar ook met allerlei praktische hulp, zoals met schaaktechnische adviezen en het 's nachts analyseren van afgebroken partijen.

Over afgebroken partijen gesproken, *"adjourned"* (afgebroken) wordt vertaald als verdaagd. Maar het is geen vergadering. *To adjourn* wordt wel gebruikt als een lopende vergadering wordt geschorst. En een rechtszaak wordt verdaagd in de zin van aangehouden, opgeschort. Verdagen is volgens mij niet de correcte vertaling van het Engelse werkwoord *to adjourn*. Onder het verdagen van de schaakpartij versta ik dat het begin van de hele partij wordt uitgesteld. Bijvoorbeeld wegens weersomstandigheden of ziekte van een van de spelers. In het verleden kwam het voor dat een lopende partij rond zet 40 of na ommekomst van zoveel uren speeltijd werd afgebroken om krachten van de spelers te sparen. Vanwege de intrede van schaakcomputers komt het afbreken van een partij tegenwoordig bijna niet meer voor en is de speelduur beperkt.

Ook wordt het afgeven van een zet als de partij wordt afgebroken mijns inziens net iets te sober vertaald, namelijk dat Beth haar zet moet opschrijven. Bij officiële partijen worden alle zetten opgeschreven in de zin van genoteerd. Dat gebeurt in de partijen die we te zien krijgen overigens lang niet altijd. Wellicht is dat gedaan om de vaart erin te houden en daar heb ik geen moeite mee. Zo blijft de partij een duel en wordt het kijken voor het grote publiek niet saai. Bovendien gaat het om de totale kijkervaring en **The Queen's Gambit** hoeft geen schaakles te worden. Dus dit reken ik niet mee.

Bij *"There's no booze in the apartment"* luidt de vertaling: Er wordt hier niet gedronken. Maar volgens mij bedoelt men dat er feitelijk geen drank in huis is. Anders heette het wel moralistisch: *"There's no drinking in the apartment"*. Maar slechts een kniesoor zoals ik die daarop let.

Qua vertaling gaat het dus grosso modo om vier onzuiverheden in 6,5 uur speeltijd van de serie waarvan nota bene drie van zuiver schaaktechnische aard. Ik zou willen dat ik als schaker (rond 1400 elo) dat niveau van slechts vier onzuiverheden in 6,5 uur speeltijd zou kunnen bereiken.

Dit zijn enkele minpuntjes waardoor **The Queen's Gambit** net geen tien van me krijgt.

Trivia:

- *Beth zegt te hebben leren schaken toen ze acht jaar was, maar ze leert haar schaakleraar pas kennen als ze negen jaar is. Die leeftijd wordt tevoren uit haar dossier voorgelezen.*
- *Beth schaakt de eerste jaren vrijwel altijd zonder schaakmateriaal. Hoe dan wel? Ga kijken!*

6. Schaken, schakers en een partij

Ook voor schakers valt er visueel veel te genieten. Oogstrelend mooi schaakmateriaal, vooral naarmate de serie vordert. Denk aan de prachtige oude analoge schaakklokken, de ene nog fraaier dan de ander. Hetzelfde geldt voor de stukken en de borden. Maar op een doorsnee toernooi zijn er gewone plastic schaakstukken en borden.

En er komt voor ons als schakers lekker veel jargon voorbij zoals Herdersmat, mat in drie, simultaan, blind-schaken, snelschaken, pionnenstructuuranalyse, dubbelpionnen, achtergebleven pionnen, rating, open kampioenschap, zelfs Mieses-Reshevsky 1935. Van alles komt voorbij. Nog net geen Stappenmethode, maar dat zou ook een anachronisme zijn. Schaakboeken en -tijdschriften passeren de revue. En als je goed oplet auteurs als Kmoch en Panov. Er worden iconische schakers genoemd als Philidor, Morphy, Steinitz, Capablanca, Aljechin, Bogoljubov, Grünfeld, Bronstein, Smyslov en Spasski. Ik houd van namedropping. En het zijn geweldige namen ook al weet je niet wie het zijn.

Er valt ook verder veel voor ons als schakers te herkennen. Om zich op de kandidaatzetten en de uitwerking van diverse varianten te kunnen concentreren, kijkt Beth naar het plafond. Op dezelfde wijze handelt Vasyil Ivanchuk (2678 elo op 30 november 2020). De feitelijke stelling op het bord leidt dan namelijk alleen maar af.

Naarmate de serie vordert, positioneren de spelers hun materiaal voordat ze gaan spelen: even aanraken, toucheren om fysiek contact te leggen met hun speelgoed. Een prachtig ritueel. Ik noem het "*aarden*". Bedenk wel dat de toppers zelf hun borden en stukken niet meer neerzetten. Dat is al gedaan voordat ze arriveren. En na afloop geen gezellig praatje aan de bar, maar linea recta terug naar het hotel. Ik mis vaak de zogenaamde post mortem, de gezamenlijke analyse achteraf waar schakers zo bekend om staan.

Sommige schaakpartijen zijn weergegeven in ongelofelijk knap geschoten fragmenten met enkele halve zetten (twee halve zetten oftewel twee ply per hele zet) per seconde. Die zijn zó snel gemonteerd dat ik ze niet kan volgen. Maar dat is ook niet de bedoeling. Het is mooi om naar te kijken. Dát is de bedoeling. Je hebt dan weliswaar geen zicht meer op de partij, maar je kunt wel lekker achterover leunen en genieten van het drama. Zo lopen schaken en film door elkaar heen. En dat verdient een compliment.

In diverse scènes worden de schaakborden helaas onvolledig in beeld gebracht waardoor je geen compleet overzicht hebt van de stelling. Maar ja, **The Queen's Gambit** is natuurlijk geen technische analyse of schaaktraining. Het is amusement. En dat is het. Zowel voor schaakliefhebbers als voor schaakliefhebbers in spe. Dat zijn alle andere mensen. En dammers. Kort gezegd: al diegenen die nog moeten leren genieten van schaken.

En er komt schaaketiquette aan bod. Daar houd ik van. Je mag bijvoorbeeld geen "*Schaak*" meer zeggen zoals je thuis gewend was. Want dan hinder je je tegenstander en dat is onreglementair. Je kunt er zelfs een straf voor krijgen van de wedstrijdleider.

Aardig om te zien en vooral om te horen is met hoeveel dramatisch effect de stukken tijdens de partij worden verplaatst: hoorbaar schuivend of intimiderend hard neergezet. Zo gaat het bij het gewone schaken helemaal niet. Daar is stilte juist de norm. En je moet ook als toeschouwer absolute stilte betrachten. Maar het maakt het kijken er wel leuker op, dus mij hoor je niet.

Verder moet je opgeven als de stelling daartoe aanleiding geeft. Je mag dan dus geen remise aanbieden zoals ik vaak doe. En regelmatig met succes overigens. Maar dat gebeurt ook in **The Queen's Gambit**, dus ik bevind me in goed gezelschap.

Er komen diverse openingen in de serie voor. Logisch, want de serie gaat over schaken. En de partij begint met de opening. Ik noem de belangrijkste in de lange notatie, ook om mijn eigen theoriekennis te verbeteren. Doet u weer mee?

- Ruy Lopez (Spaans): 1. e2-e4 e7-e5, 2. Pg1-f3 Pb8-c6, 3. Lf1-b5.
- Najdorf-variant van het Siciliaans: 1. e2-e4 c7-c5, 2. Pg1-f3 d7-d6, 3. d2-d4 c5xd4, 4. Pf3xd4 Pg8-f6, 5. Pb1-c3 a7-a6.
- Löwenfisch-variant van het Siciliaans: 1. e2-e4 c7-c5, 2. Pg1-f3 d7-d6, 3. d2-d4 c5xd4, 4. Pf3xd4 Pg8-f6, 5. Pb1-c3 g7-g6 (de Draak), 6. f2-f4.

- Rossolimo-variant van het Siciliaans: 1. e2-e4 c7-c5, 2. Pg1-f3 Pb8-c6, 3. Lf1-b5.
- Gesloten Siciliaans: 1. e2-e4 c7-c5, 2. Pb1-c3 (ik leerde dit als “*de anti-Siciliaan*”).
- Caro-Kann: 1. e2-e4 c7-c6, 2. d2-d4 d7-d5.
- Koningsgambiet: 1. e2-e4 e7-e5, 2. f2-f4.
- Slavisch: 1. d2-d4 d7-d5 2. c2-c4 c7-c6.
- Albin's Tegengambiet: 1. d2-d4 d7-d5, 2. c2-c4 e7-e5.
- Réti opening: 1. Pg1-f3 d7-d5, 2. c2-c4.
- Engelse opening: 1. c2-c4.

En uiteraard en veelvuldig **The Queen's Gambit** zelf: 1. d2-d4 d7-d5, 2. c2-c4. Voor schakers overbekend als het Damegambiet, tevens de titel van de serie. En daarin komt vooral het Geweigerd Damegambiet voor met als vervolg 2...e7-e6, 3. Pb1-c3 Pg8-f6, 4. Lc1-g5 Pb8-d7. Dat is de Orthodoxe variant van het Geweigerd Damegambiet.

De schaakpartijen uit de serie zijn realistisch en meestal is de basis authentiek. Herkent u ze allemaal? Helaas zijn de notaties niet direct beschikbaar. U kunt ze vast op internet vinden met schaaktechnische analyses door diverse experts. Voor uw gemak heb ik de laatste partij uit de zevende aflevering voor u uitgeplozen: Harmon (VS) - Borgov (SU), Moskou 1968. Ik hanteer hier de korte notatie. U herkent nu het Albin's Tegengambiet van hierboven:

1. d4 d5, 2. c4 e5, 3. e4 dxc4, 4. Le3 Pf6, 5. Pc3 Pc6, 6. d5 Pe7, 7. Lxc4 Pg6, 8. f3 Ld6, 9. Dd2 Ld7, 10. Pge2 a6, 11. Lb3 b5, 12. a4 0-0, 13. 0-0 De7, 14. Tac1 Ph5, 15. g3 h6, 16. Lc2 Tab8, 17. axb5 axb5, 18. Ta1 Ta8, 19. Ld3 Lb4, 20. Txa8 Txa8, 21. Dc2 Lc5, 22. Pd1 Ld6, 23. Pf2 Phf4!, 24. Tc1 Dg5, 25. Kh1 Dh5, 26. Pg1 Pxd3, 27. Pxd3 f5, 28. Pc5 Lc8, 29. Tf1 Pe7, 30. Dd3 fxe4, 31. fxe4 Dg6, 32. Kg2 Kh7, 33. Pf3 Pg8, 34. Ph4 Dg4, 35. Pf5 Pf6, 36. h3.

Hier werd er op verzoek van de zwartspeler afgebroken. Na analyse werd de partij de volgende dag hervat. De onder couverte aan de wedstrijdleider afgegeven zet van zwart was: **36... Dg6, 37. Pe6 Ta4, 38. b3 Txe4, 39. Pxd6 Lxe6, 40. dxe6 cxd6, 41. e7 d5, 42. Lc5 De8, 43. Df3 Dc6, 44. b4 De8.** Zwart stelt remise voor. Op thans onreglementaire wijze overigens, want hij had zijn klok al ingedrukt en daarmee zijn zet voltooid. Dan geldt praten formeel als het hinderen van de tegenstander en dat kan dus worden bestraft. Overigens wordt een onreglementair remisevoorstel alsnog geldig als het wordt aanvaard. Maar nu duik ik diep in het Schaakrecht, dus terug naar de partij.

Wit wijst het remisevoorstel stilzwijgend af en speelt verder: **45. Df5+ Kh8, 46. Dxf6! gxf6, 47. Txf6 Dh5, 48. Tf8+ Kg7, 49. e8:D.**

De hierna volgende zetten komen niet in beeld, maar de populaire analist Agadmator, zie hieronder, reconstrueerde het vervolg als volgt: **49... Te2+, 50. Kf1 Dxxh3+, 51. Kxe2 Dg2+.**

En dan verschijnt het slot van de partij in beeld: **52. Tf2 De4+, 53. Kd2.** En zwart geeft met eerbied op: **1-0.** Hij geeft op als de stelling daar aanleiding toe geeft.

Je zou hier in kunnen lezen dat de mannelijke zwartspeler bezwijkt voor de charmes van de vrouw. De serie heet immers Damegambiet. Dat kan geweigerd zijn of aangenomen worden. Het wordt nog complexer als je beseft dat de man getrouwd is en Beth single. Is dit een symbool voor een lichte buitenechtelijke escapade? Je kunt er ook in zien dat de ambitieuze jeugdige tenslotte de ervaren oudere verslaat. Of dat Amerika uiteindelijk wint van Rusland. Dat is allemaal interpretatie, want de sterkste schaker wint, dat is aard van onze denk-sport.

Nog heel even terug naar de vrouwenemancipatie. Is de omhelzing door de man die op de overgave volgt op zich geen ongewenst en misschien zelfs grensoverschrijdend gedrag? Of is de warme verwelcoming door de schaakautoriteit bij uitstek, de wereldkampioen immers, een ultiem symbool van de wereldwijde omarming van het vrouwenschaken? Dus eigenlijk een ruiterslijk en visueel excuus van Kasparov?

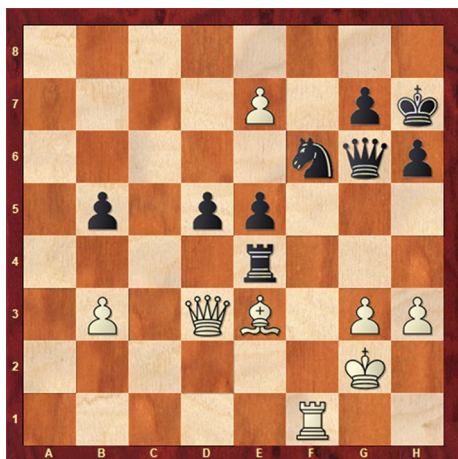
En wie weet kennen de Verenigde Staten van Amerika binnen afzienbare tijd hun eerste vrouwelijke president. Wat voor invloed heeft dat op de interne krachtsverhoudingen en op de wereldpolitiek? Komt vreedzaam samenleven dan dichterbij?

Zo klinkt het ineens bombastisch en het is maar net hoe je ernaar kijkt. Of hoe je ernaar wilt kijken. En dat maakt de serie en het schaken zo leuk. Je kunt er alle kanten mee op. En we kunnen er allemaal van genieten, op welk niveau dan ook. Maar ik dwaal af.

De hiervoor genoemde analist Agadmator begaat in zijn filmpje [Bether Than The Original || Harmon vs Borgov - Final Game || Netflix's Queen's Gambit - YouTube](#) een kleine vergissing en dat gaf hij in zijn commentaar onder de video ook toe. Hij volgt namelijk de eerste zetten van de partij Ivanchuk-Wolff, Biel 1993, waarop de laatste partij in de serie is gebaseerd. Daarin werd na 72 zetten remise bereikt. Die partij begon als volgt: **1. d4 d5, 2. c4 dxc4, 3. e4 Pc6, 4. Le3 Pf6, 5. Pc3 e5, 6. d5 Pe7.**

Die opening heet het Aangenomen Damegambiet. Met verwisseling van zetten komen we toch op de stelling uit **The Queen's Gambit** uit. Beth Harmon heeft in de serie met **37. Pe6** een verbetering gevonden die leidde tot haar winst. Dat zal een idee van Kasparov zijn geweest, zie hieronder. Ook dit zou kunnen worden aange merkt als een verborgen excuus van Kasparov. Maar nu ga ik wel heel ver. De man doet gewoon zijn werk: schaken.

Heeft u overigens opgemerkt dat er in aflevering 7 een inconsequentie is tussen de stelling op het bord en de weergave ervan op het demonstratiebord in de speelzaal? De correcte stelling is op basis van de bovenstaande zettensequentie na **41... d5** als volgt (bij 55,15 minuten; 12,33 minuten voor het einde van de serie): diagram links

Op het demonstratiebord in de speelzaal echter staat de witte dame van d3 op c3. En de witte zwartveldige dameloper op e3 wordt op het demonstratiebord ineens een witveldige koningsloper op d3. Dat is toch merkwaardig. Zie het diagram rechts.

Dat maakt nogal verschil. Hoe kan zoiets nou gebeuren? Zou de stelling op het demonstratiebord in de speelzaal 's nachts na het afbreken van de partij soms stiekem zijn aangepast?

En exact een minuut later zien we de partij verder gaan vanuit de correcte stelling op het schaakbord. Het demonstratiebord voor het publiek buiten geeft overigens wel steeds de juiste stelling weer.

Oud-wereldkampioen schaken Garry Kasparov (2812 elo op 30 november 2020) en schaaktrainer Bruce Pandolfini (2241 elo aan het einde van zijn actieve carrière in 1970) hebben volgens de aftiteling van **The Queen's Gambit** technische adviezen gegeven. Maar dat was wellicht voorafgaand aan de montage. "On-set chess consultants" waren volgens de aftiteling de boven al genoemde Nederlander Iepe Rubingh en John Paul Atkinson (2111 elo op 30 november 2020), maar ik kan me niet voorstellen dat zij allemaal dit foutje over het hoofd hebben gezien. Of zouden dit soort foutjes in realiteit ook plaatsvinden op dergelijke grote toernooien? En zou ook niemand uit het publiek het hebben opgemerkt? Men moet wel blijven zwijgen, dat weten we inmiddels. Dit zijn nou van die levensvragen waar ik tijdens de Corona-epidemie mee worstel. En daarom rond ik af in het volgende deel.

Mooie citaten:

"Het (schaken) is zo complex."

"Ik begrijp het niet."

"Het leven is meer dan schaken." En: "Er is meer dan schaken."

"Maar schaken kan ook mooi zijn." Waarvan akte.

Trivia:

- Anya wist niets van schaken toen ze voor de serie werd gevraagd evenmin als twee van haar belangrijkste tegenstanders. Pandolfini gaf haar urenlang les.
- Anya kreeg slechts enkele uren voorafgaand aan het filmen op de set te horen welke zetten ze moest gaan uitvoeren alsof het een normaal filmscript was.
- Niet alleen Beth's rol maar ook die van de VS-kampioen zijn op Bobby Fischer gebaseerd. Als subtiel ode wordt de naam "Bobby something" genoemd.
- Kasparov weigerde de rol van de Russische kampioen te spelen maar werd in plaats daarvan technisch adviseur.
- Het maandverband heet Stauntons Sanitowel. Howard Staunton (1810-1874) was een sterk Brits schaker die als de ontwerper wordt gezien van de huidige standaard schaakstukken die in 1849 werden geïntroduceerd.

7. Afronding

Er is op internet nog heel veel meer over **The Queen's Gambit** te vinden, bijvoorbeeld:

<https://variety.com/2020/tv/reviews/the-queens-gambit-review-anya-taylor-joy-1234810169/>

[https://www.imdb.com/title/tt10048342/Queens-Gambit-en-de-media | Schaken](https://www.imdb.com/title/tt10048342/Queens-Gambit-en-de-media-Schaken)

[YouTube.com](#) alleen al staat bomvol analyses en duizenden reacties vanuit het publiek.

De slotzin in de serie die recht in de ogen van de kijker wordt uitgesproken en nota bene in het Russisch, luidt: "Laten we spelen". Wát een uitnodiging. Wát een uitdaging.

En wát een serie! Alles doet je verlangen naar heropening van de schaakclub en heuse toernooien. Oh, wat missen we het echte schaken. Intussen moeten we het met **The Queen's Gambit** doen. Dat is niet zo heel erg, want het biedt écht troost. Gaat u ook gauw kijken?

Tot na Corona!

Met dank aan mijn dochter, aan ons ASV-lid Gwénaël Paris voor zijn correcties van de concepttekst en aan de leveranciers [Schaken \(schaakengo.nl\)](#), [Schaakboeken Verzendhuis De Beste Zet](#) en [Schaakkwaliteit - al 20 jaar de onlineschaakwinkel van Nederland!](#) voor hun medewerking.

Overige geraadpleegde bronnen:

[Bol.com](#), [lepe.net](#), [Imdb.com](#), [Netflix.com/nl](#), [Nu.nl](#), [SMB.nl](#), [Variety.com](#), [Vertalen.nu](#), [Wikipedia.org](#), [YouTube.com](#)

[Internetschaak nieuw verschijnsel | Schaakbond](#)

[Kunnen vrouwen schaken? | Marian Donner](#)

[Naamloos \(schaken.nl\)](#)

http://npostart.nl/m/19-11-2020/KN_1716699 vanaf 18.17 minuten

[The Queen's Gambit breekt met 62 miljoen kijkers Netflix-record | NU - Het laatste nieuws het eerst op NU.nl](#)

(advertentie)

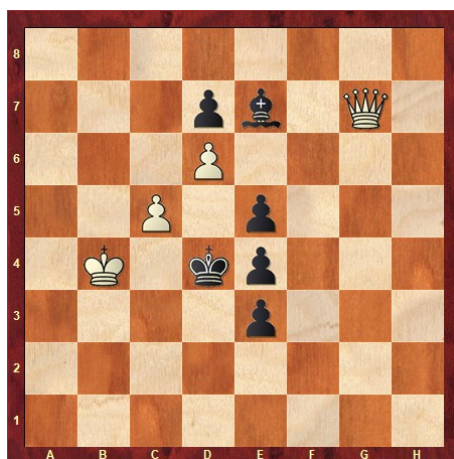
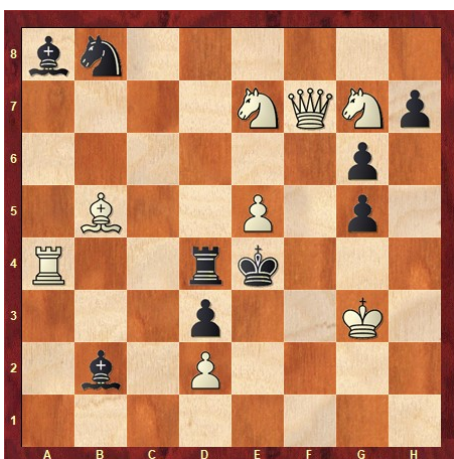
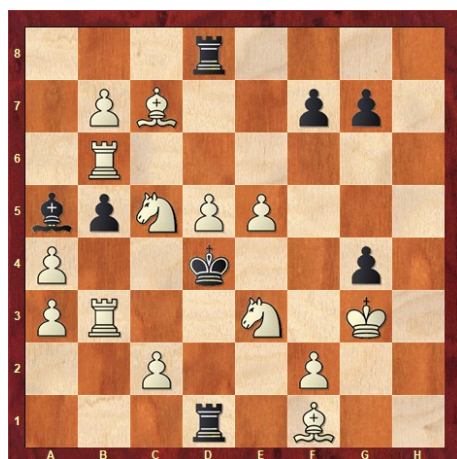
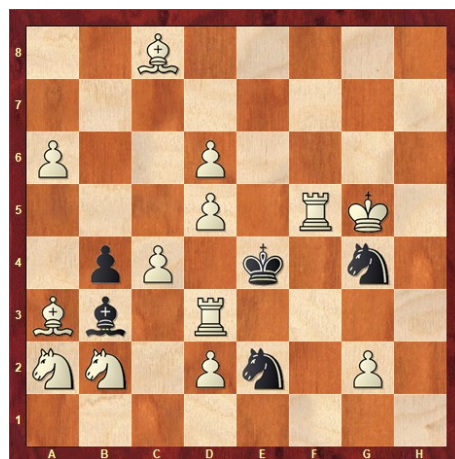
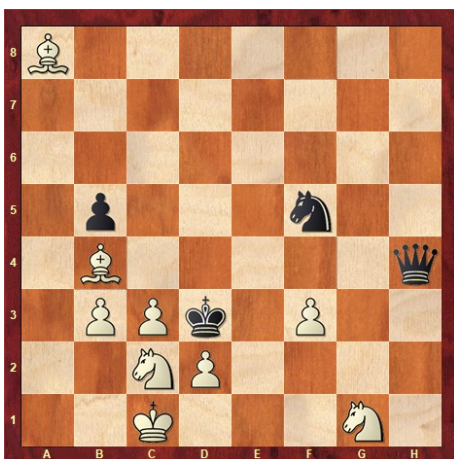
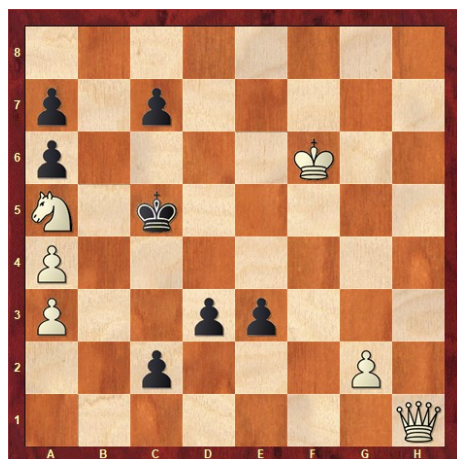
't Zuivelhoekje
Voor de lekkerste kaas en wijn

Steenstraat 72
6828 CN Arnhem
tel: 026-4431656

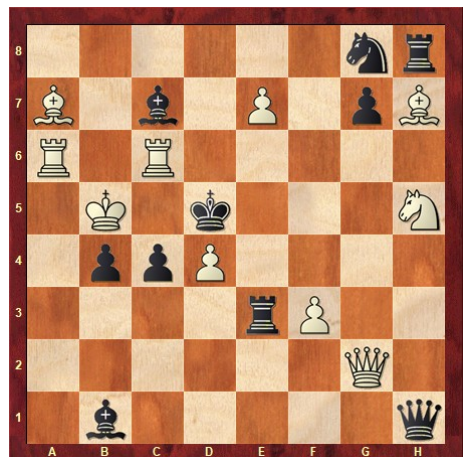
Problemen

door Theo van Lotringen

Hieronder een selectie van driezetten.

Hieronder een selectie van tweezetten.

(advertentie)

Steenstraat 96
tel/ fax 026 4453603
- Arnhem -

Uw Fleurop bloemist

BLOEMSIERKUNST
FUTURA

(advertentie)

Ambachtelijk Italiaans ijs
Dagelijks vers bereid
Volgens oud Italiaans recept

Steenstraat 15
6828 CA Arnhem

• HANDLEIDINGEN VOOR DIVERSE SPELEN

SCHAKEN

Practische Schaaklessen d. Den Hertog-Euwe.
1e deel, 5e dr. f 1.25
Tweede deel, 3e druk; Derde deel; Vierde
deel, per deel f 2.25
De vier delen, tezamen in één band ge-
bonden, 820 blz. f 7.90

Deze praktische schaaklessen zullen den lezer een
grote schrede vooruitbrengen en hun weg vinden
onder de vele beoefenaren van het schaakspel.
„De Residentiebode.“

Oom Jan leert zijn neefje schaken door Loon-
Euwe. Geïllustreerd door T. v. d. Veen.
Gec. f 1.80. Ing. f 1.50

Korte samenvatting van de algemene theorie van
het schaken door Dr. M. Euwe f 0.75

Hoe leer ik vlug en gemakkelijk schaken? door J. Mieses, Neder-
landse bewerking van L. Prins f 0.25

Moelijkheden uit de schaakpartij door L. Prins f 0.45
Op grond van de overtuiging, dat ieder schaker zijn loopbaan dient aan te
vangen met het spelen van open openingen en gambieten, worden hoofdzakelijk
toegelicht situaties uit zulke openingen ontstaan.

Combinaties uit de Schaakpartijen door L. Prins f 0.90

De Kleine Schaakgids door Mieses-Schelfhout.
1. Openingen, 2e druk, 2. Eindspelen, 2e verm. druk, 3. De
Fransche partij, Per deeltje f 0.45

Inleiding tot het Schaakspel door Dr. M. Euwe, 3e druk f 0.45

Handleiding tot het Schaakspel door Neumann-Schelfhout, 11e dr. f 0.90

De Nieuwe Ideeën in het Schaakspel door R. Réti f 1.25

Schaakmeesters door G. W. Kloosterboer f 1.25

Oplossen Schaakproblemen door J. J. P. A. Seilberger f 1.25

Schaken door W. A. T. Schelfhout, Leidraad voor de practijk f 1.25

Het Eindspel, Handleiding v. Schakers d. Fahrniel Keemink f 1.90

Het opgaven tournooi door Dr. S. Tarrasch f 1.—

Het Schaakprobleem door H. Weenink f 2.90

Practisch Schaakboek door A. J. J. Ridderhof, 4e dr. Geb. f 3.50

Mijn beste Schaakpartijen d. Dr. Alexander Alekhine, Geb. f 5.90

Dit boek moet een kostbaar bezit zijn voor iederen schaker.

Driehundert Schachpartien door Dr. Tarrasch Geb. f 5.75

Die Verteidigung des Damengambits door Dr. Tarrasch f 2.25

So darfst du nicht Schachspielen door Snosko-Borowsky f 1.—

Schachmeister, wie Sie kämpfen und siegen door Brinckmann f 1.25

Die ersten Anfänge der Schachtheorie

door Ludwig Bachmann Geb. f 1.50

Schnell-Matt door Hüther-Bachmann, 700 kurze, brillante

Schachpartien Geb. f 3.90

Rotgans' Humoristische Schaakbriefkaarten, Per stel f 0.25

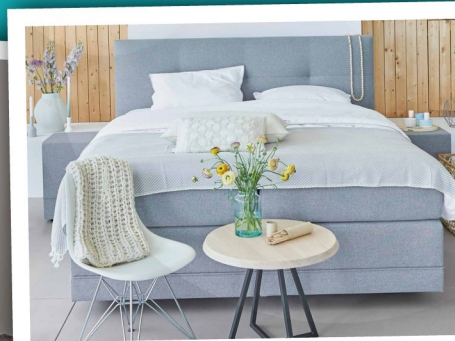
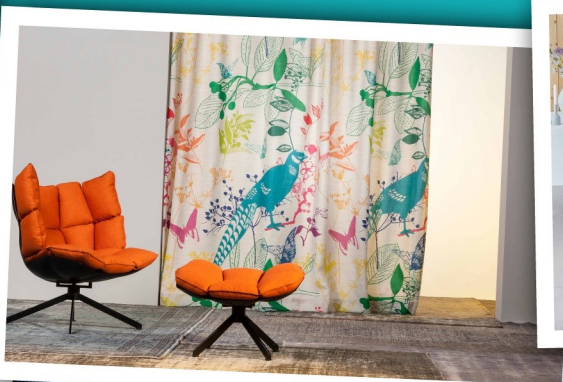
☛ SCHAKERS! Vraagt onze uitgebreide Schaakcatalogus! ☛

BI
NN
EN

MaassenvandenBrinkVelp
Tapijt - Gordijnen - Zonwering - Bedden

THUIS IN DAG EN NACHT

Laat je adviseren,
inspireren en verrassen!